ТОВ «Компанія Центр ЛТД»
79000, м. Львів
вул. Коперника,буд. 10, офіс 6а

Звіт
про стратегічну екологічну оцінку
документа державного планування (ДДП)
«Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року»

Директор Бота О.В.

Львів 2026

ЗМІСТ

Вступ

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування 5
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) 8
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) 33
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень) 41
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування 48
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків 58
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування 66
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки) 69
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення 72
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності) 77
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію 78

Список використаних джерел 80

Додатки 84

Перш використ
Повід №
Підпис і дата
Інв. № дубл
Зам. інв. №
Підпис і дата
Інв. № подл

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

У перше СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності реалізації Стратегії державної екологічної політики на період до 2020 року (Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести

нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Зважаючи на те, що Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади (МПУВ) є документом державного планування місцевого рівня, він підпадає під дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки МПУВ – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади для сприяння сталому розвитку управління відходами шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров’я, дотримання екологічних вимог.

СЕО – це систематичний процес оцінки наслідків, що впливають на навколишнє природне середовище, в результаті запровадження МПУВ та його заходів для забезпечення найбільш повного їх виконання та дієвості на самих ранніх етапах прийняття рішень наряду з урахуванням екологічних та соціальних аспектів.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об’єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Об'єктом стратегічної екологічної оцінки є Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади.

Розробка Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року здійснюється на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про управління відходами», Закону України «Про благоустрій населених пунктів», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими зобов'язано органи місцевого самоврядування забезпечити розроблення та затвердження Місцевих планів управління відходами (МПУВ), а також на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р, Національного плану управління відходами до 2033 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р, з урахуванням завдань й заходів, Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року (затвердженого Розпорядженням голови Дніпропетровської ОДА від 17.04.2026 № Р-153/0/3-26), та показників державної екологічної політки України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», з урахуванням Національного плану управління відходами України до 2033 року, а також місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Метою Місцевого плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами у Верхньодніпровській міській територіальній громаді та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Розробка Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Місцевий план управління відходами у Верхньодніпровській міській територіальній громаді узгоджується із наступними документами національного та регіонального рівнів:

- «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р);
- Національний план управління відходами до 2033 року;
- Регіональний план управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року;
- Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07 серпня 2020 року № 539-21/VII (зі змінами);
- Комплексна програма екологічної безпеки та запобігання змінам клімату Дніпропетровської області, що діє на період 2025–2027 років;
- Стратегія розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади (актуальна редакція);

- Програма комплексного відновлення території Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району Дніпропетровської області;

- Розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 14.07.2026 № Р-308/0/3-26 «Про затвердження Операційного плану заходів на 2026 - 2028 роки з реалізації Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року у Дніпропетровській області».

Крім того, МПУВ узгоджується із наступними законами та нормативними актами України:

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
- Закон України «Про основи містобудування».
- Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Закон України «Про управління відходами».
- Закон України «Про екологічну мережу України».
- Водний кодекс України:
- Земельний кодекс України.
- Закон України «Про охорону земель»:
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України».
- Закон України «Про рослинний світ».
- Закон України «Про землеустрій».
- Правила розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86.
- Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах» (із змінами).
- Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України».
- Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226 «Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України».

Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення на основі адміністративних даних, статистичної інформації та результатів досліджень

Верхньодніпровська міська територіальна громада створена 12 червня 2020 р. відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 709-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Дніпропетровської області» з адміністративним центром у місті Верхньодніпровську у складі Кам'янського району Дніпропетровської області.

Громада розташована на правому березі річки Дніпро в північно-західній частині Дніпропетровської області, її площа становить – 1006,81 км^2 (рис. 2.1).

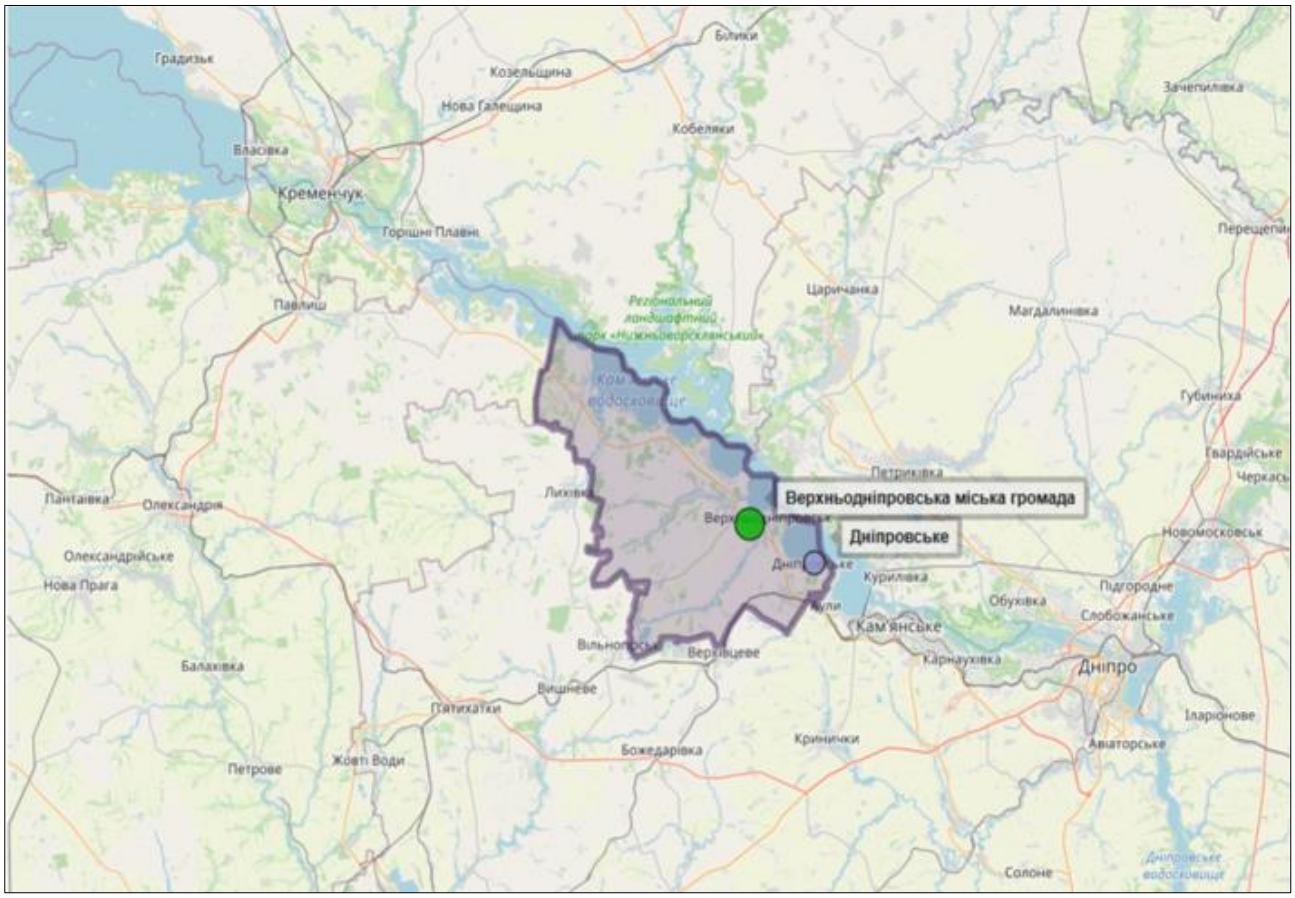

Рис. 2.1. Положення Верхньодніпровської міської ТГ

Утворена територіальна громада навколо адміністративного центру – міста Верхньодніпровська, що розміщене на відстані 32 км від районного та 72 км від обласного центру м. Дніпра.

Громада межує з Вільногірською, Верхівцевською, Криничанською та Лихівською територіальними громадами Кам'янського району Дніпропетровської області та Онуфрієвською громадою Олександрійського району Кіровоградської області.

До складу Верхньодніпровської міської територіальної громади увійшли: місто – місто Верхньодніпровськ, 2 селища та 45 сіл. У громаді сформовано 11 старостинських округів. Зокрема, це Богодарівський, Боровківський,

Бородаївський, Водянський, Ганнівський, Дніпровокам’янський, Дніпровський, Зарічанський, Мишуринрізький, Новомиколаївський, Пушкарівський округи.

Рис. 2.2. Склад Верхньодніпровської міської територіальної громади

Верхньодніпровська міська територіальна громада, об’єднавши 1 міську раду, 2 селищних та 9 сільських рад, які входили до складу колишнього Верхньодніпровського району, являє собою адміністративно-територіальну одиницю в складі 48 населених пунктів з адміністративним центром у місті Верхньодніпровську.

Табл. 2.1

Склад та населення старостинських округів

№	Центр громади та старостинські округи	Населені пункти	Площа населених пунктів, га	Кількість населення, осіб на 01.01.2025
	Адміністративний центр	м.Верхньодніпровськ	1017,6	15028
1	Богодарівський	с. Богодарівка	290,0	382
		с. Новогригорівка	290,0	130

№	Центр громади та старостинські округи	Населені пункти	Площа населених пунктів, га	Кількість населення, осіб на 01.01.2025
		с. Підлужжя	330,0	316
		с. Самоткань	40,0	28
		с. Тарасівка	210,0	161
2	Боровківський	с. Авксенівка	90,3	89
		с. Боровківка	250,1	617
		с. Вільні Хутори	360,2	345
		с. Матюченкове	80,1	175
		с. Павло-Григорівка	180,2	164
		с. Ярок	50,0	20
3	Бородаївський	с. Бородаївка	441,7	689
		с. Правобережне	380,6	406
4	Водянський	с. Андріївка	93,0	327
		с. Водяне	41,0	169
		с. Діденкове	196,1	371
		с. Зелене	22,0	28
		с. Зуботрясівка	19,7	18
		с. Кривоносове	43,0	51
		с. Миколаївка	169,3	150
		с. Солов’ївка	9,0	31
		с. Томаківка	18,8	24
5	Ганнівський	с. Ганнівка	205,9	434
		с. Заполички	145,0	229
		с. Клин	31,6	12
		с. Мости	133,3	141
		с. Новоселівка	25,0	18
		с. Попівка	17,0	28
6	Дніпровокам'янський	с. Дніпровокам’янка	419,0	438
		с. Івашкове	108,0	137
		с. Калужине	88,0	72
		с. Павлівка	54,0	86
		с. Суслівка	131,0	101
7	Дніпровський	с-ще Дніпровське	294,0	5212
8	Зарічанський	с. Бородаївські Хутори	194,2	228
		с. Василівка	51,6	43
		с. Домоткань	356,7	278
		с. Заріччя	205,6	345
		с. Корнило-Наталівка	78,5	24
		с. Якимівка	151,0	182
9	Мишуринрізький	с. Мишурин Ріг	698,0	1445
10	Новомиколаївський	с-ще Новомиколаївка	589,4	3768
		с. Братське	65,6	269
		с. Воєводівка	44,5	71
		с. Чепине	21,8	42
		с. Чубарівка	61,1	87
11	Пушкарівський	с. Пушкарівка	525,0	2494

№	Центр громади та старостинські округи	Населені пункти	Площа населених пунктів, га	Кількість населення, осіб на 01.01.2025
Всього по територіальній громаді			**100681**	**35903**

У громаді переважає сільське населення. Станом на 01.01.2025 року чисельність наявного населення Верхньодніпровської громади становила 35903 осіб. З них міського населення – 15 028 (41,9%), сільського – 20 875 (58,1 %).

Кліматичні умови та зміна клімату.

Верхньодніпровська міська територіальна громада розташована у північно-західній частині Дніпропетровської області, у межах степової зони України. Територія належить до помірного кліматичного поясу, де чітко виражені всі чотири пори року. Клімат громади помірно континентальний, із жарким і посушливим літом, відносно м'якою зимою та недостатньою кількістю опадів упродовж року.

Такі кліматичні умови формуються під впливом повітряних мас помірних широт, переважно континентального походження. Із заходу періодично надходять атлантичні повітряні маси, що приносять короткочасні опади й зниження температури, тоді як із південного сходу надходять сухі й теплі потоки, які зумовлюють тривалі бездощові періоди. В окремі роки на територію громади можуть проникати арктичні маси, що викликають різкі похолодання взимку або заморозки навесні й восени.

Середньобагаторічна температура повітря дорівнює +8.5°С. Найбільш жаркий місяць липень - середня максимальна температура +26,7°С, найбільш холодний – січень, средня мінімальна температура - мінус 5.5°С. Абсолютний максимум температури +40°С досягався в серпні, абсолютний мінімум - мінус 34°С - в лютому. Тривалість безморозного періоду дорівнює 190 дням, найбільша 228 днів, найменша - 143 дні.

Атмосферні опади грають істотну роль в процесі формування як поверхневого, так і підземного стоку. Дана територія відноситься до зони нестійкого зволоження. Влітку часто спостерігаються посушливі періоди. Вони бувають тривалістю більше 20 днів по два щорічно, більше 30 днів - щорічно, 40 днів - 6-9 разів в десятиліття. Відповідно до даних, приведених в ДСТУ-Н В. 1.1-27:2010, річна норма опадів дорівнює 550 мм, з яких за теплий період (IV - X) випадає 327 мм (62% річної кількості), за холодний період (XI - III) - 223 мм. Найменша кількість опадів доводиться на жовтень - 35 мм, найбільше - на червень - 66 мм.

Радіаційний баланс території позитивний, сонячна радіація становить близько 120 ккал/см² на рік, що забезпечує високий рівень інсоляції. Улітку тривалість світлового дня сягає понад 16 годин, тоді як узимку скорочується до 8 годин.

Вітровий режим характеризується переважанням західних та південнозахідних вітрів, які приносять відносно вологе повітря. В окремі періоди

року, особливо навесні та на початку літа, можливі пилові бурі, спричинені сухістю ґрунтів і відкритими просторами степового ландшафту.

Гідротермічний коефіцієнт зволоження (ГТК) для Верхньодніпровської громади становить 0,8-1,0, що свідчить про дефіцит вологи влітку та потребу у зрошенні сільськогосподарських земель.

Клімат Верхньодніпровської міської територіальної громади вирізняється помірно континентальним типом із вираженими рисами посушливості, значною амплітудою температур і недостатнім зволоженням. Це визначає як високий агрокліматичний потенціал регіону, так і потребу у раціональному використанні водних ресурсів для підтримання сталого розвитку сільського господарства та природних екосистем.

Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату 1992 року визначено систему заходів, спрямованих на стабілізацію концентрації парникових газів з метою уникнення негативного антропогенного впливу на кліматичну систему. Сторонами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату стали 189 країн.

Україна починаючи з 1996 року ратифікувала низку міжнародних зобов'язань, а саме: рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Паризьку угоду.

Як країна з перехідною економікою, Україна стала однією із сторін і взяла зобов'язання стабілізувати викиди парникових газів на рівні 1990 року. У 2005 році Кабінет Міністрів України схвалив Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату

Зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу є одним із пріоритетних у галузі охорони довкілля. Зрозуміло, що підприємства не зможуть зменшити шкідливі викиди в один момент. Тому з метою поступового скорочення викидів забруднюючих речовин, діоксиду сірки (далі – SO_2), оксидів азоту (далі – NO_x) та речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом від існуючих великих спалювальних установок, номінальна теплова потужність яких становить 50 МВт і більше, розроблено Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 року № 796-р та набрав чинності з 01.01.2018 року.

Геологічна та геоморфологічна будова. Рельєф. Надра.

Верхньодніпровська міська територіальна громада розташована у північно-західній частині Дніпропетровської області, у межах Придніпровської височини, яка є складовою південно-західної окраїни Східноєвропейської платформи. Територія громади має різноманітний рельєф, сформований поєднанням давніх тектонічних рухів, флювіальних і ерозійних процесів, що тривали протягом тривалого геологічного часу.

Рельєф місцевості переважно хвилястий, з вираженими височинними та схиловими формами. Поверхня поступово знижується із заходу та півночі в напрямку долини річки Дніпро, яка є головною водною артерією регіону. Саме

на її правобережжі розташоване місто Верхньодніпровськ, що й дало назву громаді.

У межах громади розвинена система річкових долин, ярів та балок, які глибоко розчленовують платоподібні межиріччя. Найбільшими водотоками є Дніпро, Омельник, Домоткань та Самоткань. Їхні долини мають асиметричну будову: один схил пологий, другий – крутіший, часто із виходами на денну поверхню кристалічних порід.

Абсолютні висоти території коливаються в межах 100–180 м над рівнем моря. Найвищі відмітки приурочені до центральної частини громади, де збереглися залишки давнього плато, тоді як найнижчі – у заплаві Дніпра. Різниця висот місцями сягає 60–80 м, що створює мальовничі краєвиди і надає території виразного хвилястого характеру.

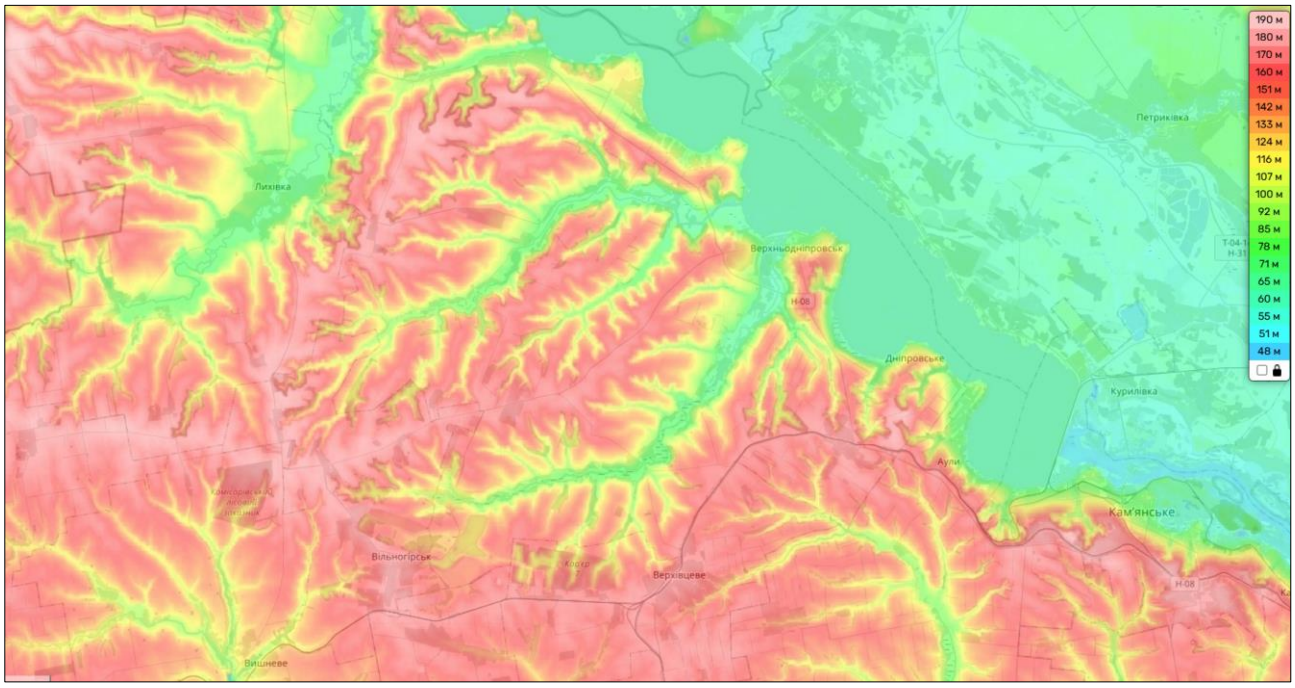

Рис. 2.3. Рельєф Верхньодніпровської міської територіальної громади

Геологічну основу території складають докембрійські кристалічні породи Українського щита – граніти, гнейси, кварцити, які місцями виходять на поверхню в долинах річок. Вище залягають осадові відклади – піски, суглинки, лесовидні породи, сформовані в палеоген-неогеновий та четвертинний час. Ці відклади є головним ґрунтотворним матеріалом, на них сформувалися чорноземоподібні та темно-сірі лісові ґрунти високої родючості. У рельєфі чітко виділяються три основні типи форм:

1. Платоподібні височини – відносно рівні ділянки між долинами річок, які використовуються переважно під орні землі.
2. Яружно-балкова мережа – результат тривалих ерозійних процесів, які особливо активні на схилах і у місцях розчленування лесових товщ.
3. Заплави та тераси річок – низинні ділянки з алювіальними відкладами пісків, супісків і суглинків, що мають значення для сільського господарства та водопостачання.

У заплаві Дніпра поширені алювіальні рівнини з добре розвиненими природними луками та ділянками заплавних лісів. Місцями трапляються невеликі озера та стариці. На схилах долин можливі зсувні процеси, особливо у місцях з порушеною рослинністю або надмірним зволоженням ґрунтів.

Рельєф Верхньодніпровської громади поєднує риси височинного та рівнинного ландшафту. Його формування визначалося тривалою взаємодією тектонічних, флювіальних і денудаційних процесів. Сучасна морфологія території має не лише естетичне, а й господарське значення: рівнинні ділянки активно використовуються в землеробстві, а схили долин і балки потребують протиерозійних заходів та залісення.

Корисні копалини. Територія громади багата на корисні копалини місцевого значення, серед яких переважають піски, глини, суглинки, граніти, що використовуються у будівництві та промисловості. Піски поширені переважно в долинах річок Дніпра, Домоткані, Омельника та Самоткані, де вони утворюють алювіальні відклади.

У центральній і західній частинах громади залягають глинисті породи, зокрема суглинки.

Місцями трапляються гранітні виходи докембрійського віку, що є частиною Українського кристалічного щита.

Поклади бурого вугілля розташовані на південному заході від міста Верхньодніпровськ в долині річки Самоткань.

Гідрологічні умови.

Верхньодніпровська міська територіальна громада має добре розвинену гідрографічну мережу, що відіграє важливу роль у формуванні природного середовища, забезпеченні водними ресурсами, веденні сільського господарства та розвитку рекреації. Територія громади належить до басейну річки Дніпро, одного з найбільших водних басейнів Східної Європи.

Верхньодніпровська МТГ розташована на правому березі Кам'янського водосховища, створеного на річці Дніпро, яка є головною водною артерією громади.

Основна гідрографічна мережа відноситься до р.Дніпроі представлена його правими притоками – річками Омельник, Домоткань та Самоткань. Це типові степові річки для яких характерне, добре виражене, весняне водопілля, літня межень.

Влітку річки пересихають і тільки їх гирла залишаються заболоченими. По долинах річок та балках створено багато ставків, які можуть використовуватись для риборозведення, водозабезпечення, зрошення та відпочинку.

У межах Верхньодніпровської міської територіальної громада річка має широку долину з численними терасами, заплавами. Ширина русла сягає до 1 км, а в окремих місцях — навіть більше, оскільки ця ділянка належить до верхньої частини Кам'янського водосховища, утвореного внаслідок будівництва греблі на Дніпрі.

Водосховище забезпечує потреби енергетики, водопостачання, рибного господарства та рекреації.

У межах громади в Дніпро впадають кілька менших річок і струмків. Найбільшими серед них є Домоткань, Омельник. Ці річки мають переважно снігове та дощове живлення, з незначним підземним притоком. Весною, під час танення снігу, спостерігається підйом рівня води, що може призводити до короткочасних паводків. Улітку ж, особливо в посушливі роки, рівень води помітно знижується, а деякі дрібні потоки тимчасово пересихають.

Річка Домоткань протікає центральною частиною громади, впадаючи в Дніпро на південному сході. Її долина глибоко врізана в лесову товщу, місцями утворює мальовничі схили, вкриті лісовою рослинністю. Омельник тече північніше, має більш пологу долину, його заплава часто використовується для пасовищ і сінокосів.

На території громади нараховується кілька десятків ставків і штучних водойм, створених у балках і на малих притоках. Ці водойми виконують багатофункціональну роль: вони використовуються для зрошення, риборозведення, водопостачання, протипожежних потреб та рекреації. Найбільші з них розташовані поблизу населених пунктів Верхньодніпровськ, Новомиколаївка, Домоткань та Мишурин Ріг.

Підземні води приурочені до алювіальних і водно-льодовикових відкладів долини Дніпра, а також до тріщинних зон у кристалічних породах Українського щита. Глибина залягання водоносних горизонтів коливається від 5–10 м у заплаві до 30–50 м на вододілах. Ці води мають задовільну якість і широко використовуються для господарсько-питного водопостачання.

Природних озер у межах громади немає, однак заплавні ділянки Дніпра багаті на стариці – невеликі ланцюжки озер і боліт, які формують цінні екосистеми для водоплавних птахів і риб.

Земельні ресурси та ґрунти. Ландшафт.

Характеристика ґрунтів. Ґрунтовий покрив Верхньодніпровської міської територіальної громади є переважно однорідним за складом, але досить різноманітним за властивостями й ступенем родючості, що зумовлено особливостями рельєфу, клімату та геологічної будови території. Громада розташована в межах степової зони України, тому основним типом ґрунтів тут є чорноземи різних підтипів, сформовані на лесових і лесоподібних суглинках.

Найпоширенішими є чорноземи звичайні та чорноземи південні, які займають переважно платоподібні ділянки та слабкохвилясті рівнинні.

На більш знижених ділянках і схилах трапляються чорноземи слабозмиті та середньозмиті, які утворилися внаслідок водної ерозії. Вони мають дещо зменшений вміст гумусу та потребують агротехнічних заходів із протиерозійного захисту – контурної оранки, залісення балок, упровадження травопільних сівозмін.

У заплавах річок Дніпра, Домоткані, Омельника та Кам’янки поширені лучні та лучно-чорноземні ґрунти, що формуються в умовах періодичного підтоплення. Вони відзначаються підвищеним вмістом органічної речовини, мають потужний гумусовий горизонт, але за надлишкового зволоження можуть

перетворюватися на лучно-болотні ґрунти. Ці землі активно використовуються як природні сінокоси, пасовища та частково – під овочеві культури.

На ділянках із виходами кристалічних порід або на схилах ярів і балок трапляються дерново-щебенисті та сірі лісові ґрунти, менш родючі, але цінні з екологічного погляду. Вони часто вкриті природною рослинністю або використовуються як пасовища.

Згідно з антропоекологічною оцінкою сумарного пестицидного навантаження, Верхньодніпровська міська громада знаходиться в умовно допустимій зоні забруднення ґрунтів (https://geomap.land.kiev.ua/ecology-9.html).

За стійкістю ґрунтів до забруднення відходами промислових підприємств, тваринницьких ферм, мінеральними та органічними добривами, а також пестицидами Верхньодніпровська міська територіальна громада належить до зони середньостійких ґрунтів (https://geomap.land.kiev.ua/ecology-10-3.html).

Загалом, ґрунти Верхньодніпровської МТГ мають високий агровиробничий потенціал. Їхня родючість, поєднана з помірно континентальним кліматом, створює сприятливі умови для розвитку рослинництва. Водночас на схилах і в зонах ерозійної активності необхідні заходи зі збереження структури ґрунтового покриву, підвищення його стійкості та запобігання деградації.

Ландшафти.

Ландшафтна структура Верхньодніпровської міської територіальної громади має виражений гетерогенний характер, зумовлений її географічним розташуванням на стику Придніпровської височини та Придніпровської низовини, безпосередньо у прибережно-терасовій зоні Кам'янського водосховища. Морфоструктурний каркас території формується палеогеновими та неогеновими відкладами, перекритими потужною товщею лесових порід, що визначило інтенсивний розвиток ерозійних процесів та формування розгалуженої яружно-балкової мережі в межах плакорних ділянок. Провідне місце у просторовій організації ландшафтів належить лісостеповим та північностеповим височинним розчленованим та терасово-долинним природно-територіальним комплексам (ПТК).

Особливе геоекологічне значення мають заплавні та низькотерасові ландшафти річки Дніпро та її малих приток (зокрема р. Самоткань), які зазнали суттєвої трансформації та часткового затоплення внаслідок гідротехнічного будівництва, перетворившись на складні аквально-наземні екотони. На сучасному етапі природна ландшафтна структура громади є глибоко антропогенізованою: понад 70% площі припадає на агроландшафти (орні землі на чорноземах звичайних та приазовських), які поєднуються з урбанізованими, промислово-селитебними комплексами Верхньодніпровська та прилеглих сіл, а також техногенно зміненими ландшафтами транспортних коридорів. Така висока ступінь розораності та антропогенного навантаження призводить до загострення процесів лінійної ерозії, деградації автохтонної степової рослинності на схилах балок та вимагає оптимізації природокористування через розширення мережі об'єктів природно-заповідного фонду та формування локальних екологічних коридорів.

Природно-заповідний фонд.

Територія належить до степової природної зони, де поєднуються ділянки культурних агроландшафтів, заплавних луків і лісових масивів. Лісистість громади становить близько 12-15 %, і представлена переважно дубовограбовими, кленово-липовими та сосновими насадженнями. У заплавах річок поширені вербові, вільшані й тополеві ліси, які виконують важливу водоохоронну та протиерозійну функцію.

На відкритих схилах і підвищеннях збереглися фрагменти лучно-степової рослинності, типової для Придніпров'я: ковила волосиста, тонконіг, типчак, чебрець та інші види. Тут зустрічаються окремі представники Червоної книги України, зокрема ковила дніпровська, сон чорніючий, а також рідкісні види метеликів і птахів, пов'язаних зі степовими екосистемами.

Фауна громади представлена типовими для лісостепу й степу видами: сарна європейська, заєць-русак, лисиця, їжак, борсук, а також численні птахи – канюк, чапля, журавель, лелека білий, жайвір, перепілка. Водойми та заплави Дніпра є важливими місцями гніздування та міграції водоплавних птахів.

Загальна площа природно-заповідного фонду Верхньодніпровської громади становить близько 4.46 % від території громади, однак потенціал для розширення ПЗФ є значним. Науковці та природоохоронні організації пропонують створення нових заказників на основі мальовничих ділянок заплави Дніпра, лісових масивів та природних балок на території громади.

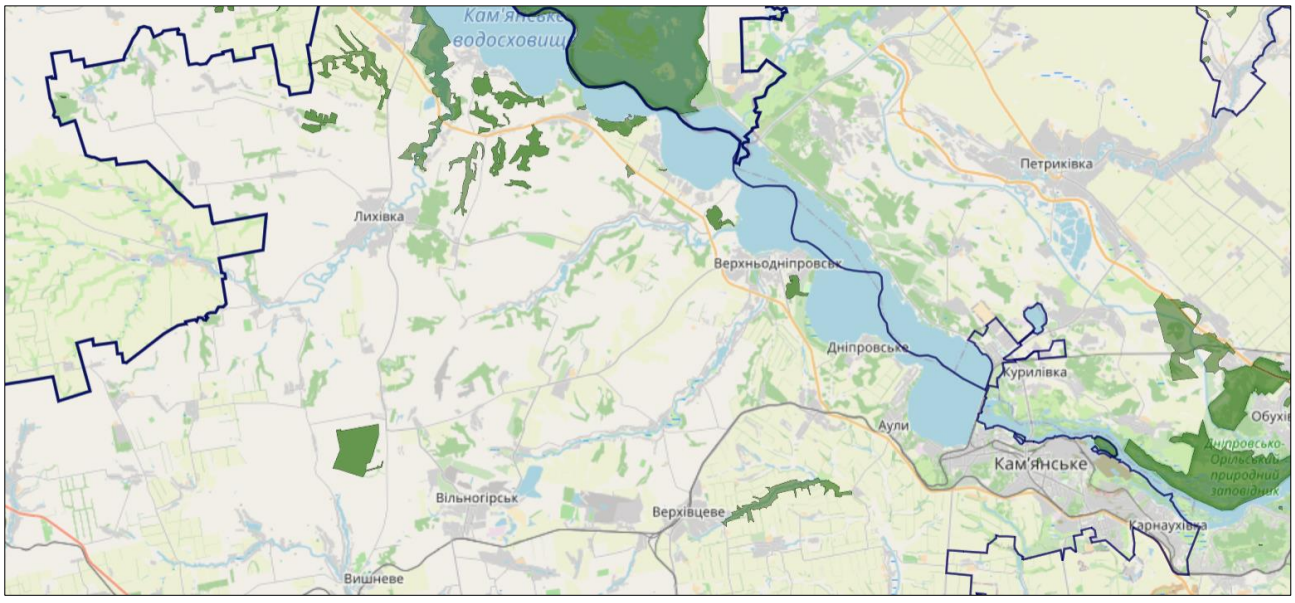

Рис. 2.4. Картосхема об'єктів ПЗФ на території громади

Природно-заповідний фонд громади є не лише інструментом охорони природи, а й важливим ресурсом для розвитку екологічного туризму, освітньої діяльності та підвищення екологічної культури населення. Створення умов для збалансованого використання природних ресурсів і збереження цінних екосистем є пріоритетним напрямом екологічної політики Верхньодніпровської міської територіальної громади.

Табл. 2.2

Об’єкти природно-заповідного фонду в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади, Кам’янського району, Дніпропетровської області

2 об’єкта загальнодержавного значення

Статус	Назва	Площа	Рік утворення	Найближчий населений пункт	Стан встановлення меж в натурі на місцевості
Лісовий заказник	Велика Западня	157	1974	с. Заріччя	межі не встановлено, територія ДП «Ліси України»
Ботанічна пам'ятка природи	Урочище Паськове	56	1975	с. Івашкове	межі не встановлено, територія ДП «Ліси України»

8 об’єктів місцевого значення

Статус	назва	площа	Рік утворення	Найближчий населений пункт	Стан встановлення меж
Лісовий заказник	Балка Парна	361	1990	с. Павлівка	межі встановлено, територія ДП «Ліси України»
Ботанічна пам'ятка природи	Урочище Балка Дурна	136	1977	с. Івашкове	межі встановлено, ДП «Ліси України»
	Урочище Балка Глибока	150,0	1977	м. Верхньодніпровськ	межі встановлено, територія ДП «Ліси України»
	Урочище Балка Климова	272,0	1977	с. Бородаївка	межі встановлено, територія ДП «Ліси України»
	Урочище Балка Гостра	175,0	1977	с. Суслівка	межі встановлено, територія ДП «Ліси України»
Ландшафтний заказник	Домотканські валуни	826,7	2013	с. Бородаївка	межі не встановлено, частина територія ДП «Ліси України»

	Мости	2330,9	2013	с. Ганнівка, с. Мишурин Ріг	межі не встановлено, частина територія ДП «Ліси України» та водногофонду
Заповідне урочище	Горіховий сад	33,9	1979	с. Правобережне	межі встановлено, територія ДП «Ліси України»
Всього 10 об'єктів ПЗФ, загальною площею 4498,5 га					

Україна є однією з країн, що підписала Бернську конвенцію про біологічне різноманіття (Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі). Дата підписання Україною: 11 червня 1992 р. Дата ратифікації Україною: Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР. Дата набуття чинності: 29 грудня 1993 р., для України – 7 лютого 1995 р.

Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, Emerald Network) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI, далі – «території (об'єкти) мережі Емеральд»). Мережа Емеральд проектується в державах, які є сторонами Бернської конвенції (всього 26 держав), у країнах Європейського Союзу на виконання Бернської конвенції створюється мережа «Натура 2000», яка проектується за аналогічними принципами, що і мережа Емеральд, але використовує юридичні і фінансові інструменти ЄС.

Розробником першої черги Мережі (у 2009-2016 роках) була благодійна організація «Інтерекоцентр» (за цей період підготовлені описи на 271 територію). У період 2017-2019 років проектуванням Смарагдової мережі займається громадська організація «Українська природоохоронна група» (за 2017-2018 розроблено та подано на розгляд Бернської конвенції обгрунтування щодо створення ще 106 території Мережі). Проектом передбачено і створення екологічної мережі.

Екомережа – це складна, різнорівнева, просторова система природних біотичних і абіотичних елементів екосистеми, а також змінених і деградованих ландшафтів, що вимагають збереження або відновлення, у тому числі і шляхом невиснажливого використання. Як випливає з цього визначення, до складу екомережі мають бути включені не тільки території із збереженою природною рослинністю, але й змінені, навіть деградовані, ландшафти, які потребують відновлення.

Ключові території екомережі, розташовані в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського (раніше Верхньодніпровського) району Дніпропетровської області наведено відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII «Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області» (далі – Схема).

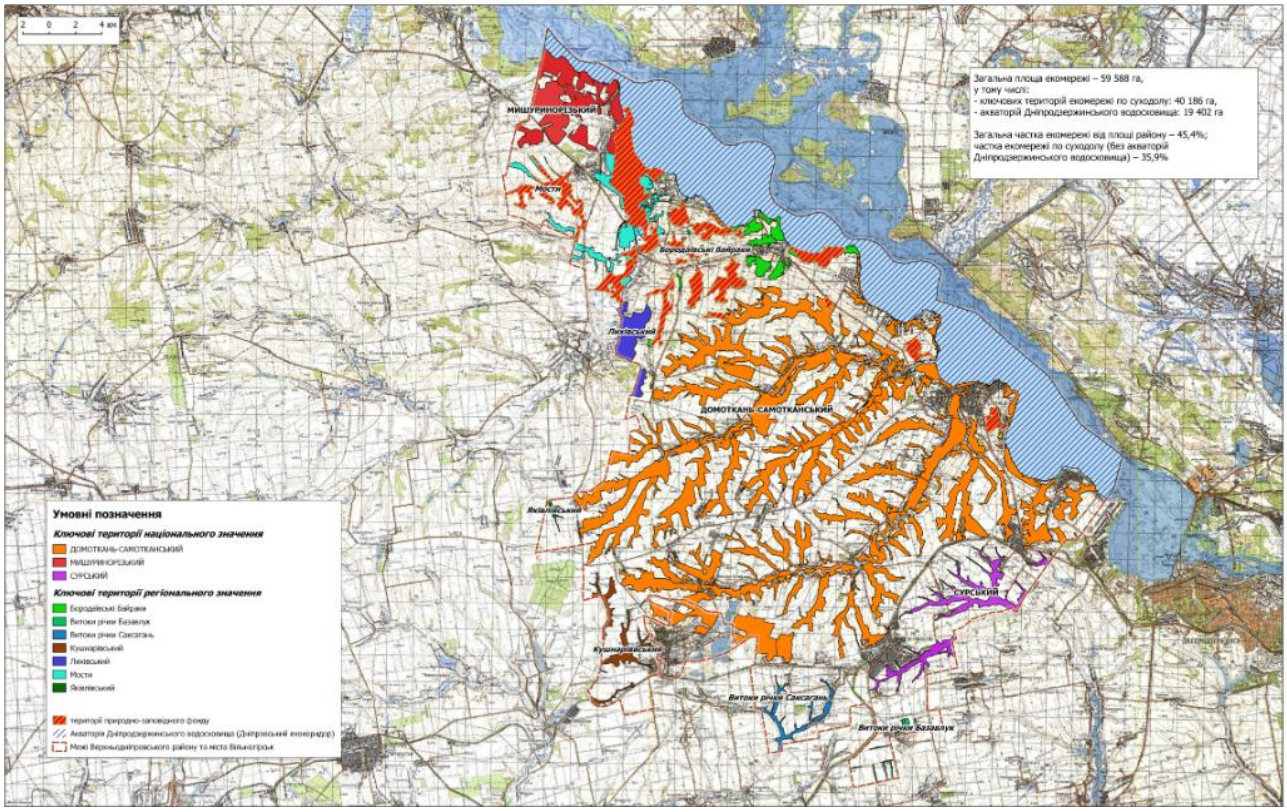

Рис. 2.5. Ключові території регіональної екомережі Дніпропетровської області

На території громади знаходяться:

- ключові території національного значення екомережі Кам'янського (раніше Верхньодніпровського) району «Мишуринорізький», «Домоткань-Самотканський», «Сурський» відповідно до Схеми;

- ключові території регіонального значення екомережі Кам'янського (раніше Верхньодніпровського) району «Бородаївські байраки», «Лихівський», «Мости» відповідно до Схеми.

На території Верхньодніпровської міської громади знаходяться території Смарагдової мережі:

- Dniprodzerzhynske Reservoir (SiteCode: UA0000135).

А також території Тіньового списку Смарагдової мережі:

- Sicheslavskyi Krai (SiteCode: UA0000461).

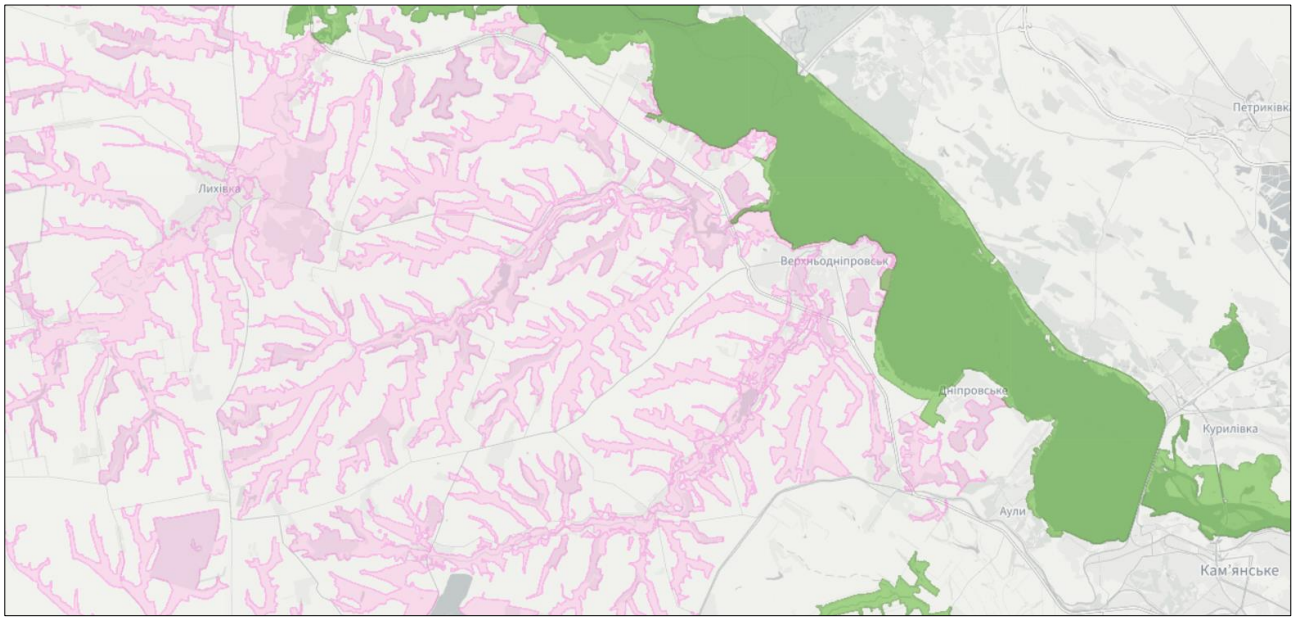

Рис. 2.6. Положення Верхньодніпровської міської ТГ відносно територій Смарагдової мережі
(джерело: https://emerald.eea.europa.eu/)

З метою розширення площі територій природоохоронного призначення, поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, а також збереження ландшафтного і біологічного різноманіття, в Дніпропетровській області рішенням Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 року №176-8/VII затверджений «Проект схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області».

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду у Дніпропетровській області станом на 01.01.2025 розміщено на офіційному веб сайті Мінекономіки в розділі Діяльність/Відкриті дані/Набори відкритих даних/Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду за посиланням https://data.gov.ua/dataset/mepr_05.

Межі та рекомендації при плануванні або здійсненні діяльності для врахування необхідності забезпечення збереження у довгостроковій перспективі природних оселищ та видів природної фауни і флори, що підлягають особливій охороні в Європі вказані у стандартних формах даних територій Смарагдової мережі, що розміщені на офіційному сайті Ради Європи: https://www.coe.int/en/web/bern-convention/emerald-viewer.

Місця розташування 50 водно-болотних угідь міжнародного значення можна ознайомитися на сайті Рамсарської конвенції за посиланням: https://www.ramsar.org/wetland/ukraine.

Збереження традиційного середовища.

Історико-культурна спадщина Верхньодніпровської міської територіальної громади представлена об'єктами археології, архітектури та військової історії, які регулюються Законом України «Про охорону культурної спадщини». Археологічний пласт включає кургани та курганні групи епохи бронзи, скіфського та сарматського періодів, зосереджені на плато та терасах річки

Дніпро. Історико-архітектурний опорний план громади базується на залишках козацьких поселень XVIII століття (зокрема сіл Пушкарівка та Мишурин Ріг) та забудові міста Верхньодніпровськ кінця XIX – початку XX століть, яка зберегла елементи регулярного планування, адміністративні та житлові будівлі у стилях класицизму і цегляного модерну. Вагому частину реєстру пам'яток місцевого значення становлять військово-історичні об'єкти Другої світової війни, а саме братські могили та меморіали, пов'язані з боями на Аульському плацдармі та форсуванням Дніпра у 1943 році.

На території громади на державному обліку перебуває 429 об’єктів культурної спадщини, які мають статус пам’яток культурної спадщини за категорією місцевого значення, з них за видами: археологія – 375 об’єктів, історія – 41 об’єкт, архітектура – 13 об’єктів.

Матеріальні активи.

На території Верхньодніпровської міської територіальної громади функціонують комунальні підприємства (КП), які забезпечують життєдіяльність населених пунктів та надають житлово-комунальні послуги населенню та організаціям.

Основними комунальними підприємствами у Верхньодніпровській МТГ є:

• КП ДОР «Аульський водовід» та КП «Водоканал» ВМР: Ключові підприємства, відповідальні за водопостачання, водовідведення (каналізаційні послуги), обслуговування водопровідних та каналізаційних мереж на території громади.

• КП «Вднжитлокомсервіс» ВМР: Це підприємство, як правило, займається питаннями благоустрою населених пунктів, санітарним очищенням, вивезенням побутових відходів, доглядом за зеленими насадженнями, обслуговуванням парків, скверів та вуличного освітлення, надає вослуги з водопостачання та послуги з управління побутовими відходами.

Послуги з централізованого теплопостачання протягом опалювального періоду 2024-2025 років надаються наступними підприємствами: ДП «Західтеплоенерго» КП «Дніпротеплоенерго» ДОР» опалюється КЗ «Верхньодніпаровська дитячо-юнацька спортивна школа» Верхньодніпровської міської ради Дніпропетровської області», Верхньодніпровський ліцей №2 Верхньодніпровської міської ради та КЗ «Верхньодніпровська гімназія №3» Верхньодніпровської міської ради»; ТОВ «Юрвин», котельня якого працює на альтернативному виді палива для Верхньодніпровського ліцею №5 Верхньодніпровської міської ради та Верхньодніпровської школи мистецтв; ТОВ «САНДАР ЕНЕРДЖІ» опалюється КЗ «Верхньодніпровський міський будинок культури» Верхньодніпровської міської ради Дніпропетровської області» та КЗ «Верхньодніпровський палац дитячої та юнацької творчості» Верхньодніпровської міської ради Дніпропетровської області»; ТОВ «Промбудперспектива», котельня якого працює на альтернативному виді палива для Дніпровського ліцею Верхньодніпровської міської ради.

Підприємства працюють без відхилень від затвердженого температурного графіка подачі теплоносія за всіма джерелами теплопостачання зі своєчасним

усуненням аварійних ситуацій. Послуги теплопостачання для ЗДО №1 «Струмочок» Верхньодніпровської міської ради, ПКЗ «Клуб юного техніка» Верхньодніпровської міської ради», КЗ «Дніпровський палац культури»

Верхньодніпровської міської ради», Дніпровська селищна бібліотека – філія КЗ «Верхньодніпровська центральна міська бібліотека» Верхньодніпровської міської ради Дніпропетровської області», які розташовані на території с-ща Дніпровське, надаються твердопаливними котельнями Дніпровського Палацу культури. В цілому до роботи в осінньо-зимовий період були підготовлені 17 котелень – проведені гідравлічні випробування 7,2 км теплових мереж у двотрубному обчисленні, ревізія та ремонт запірної арматури, промивка котлів, повірка газових лічильників та інші роботи з підготовки до опалювального періоду.

Первинну медичну допомогу населенню громади надає КНП «Верхньодніпровський центр первинної медико-санітарної допомоги» ВМР» до складу якого входять: 9 амбулаторій, у тому числі 2 міські, 2 селищні та 5 сільських лікарських амбулаторій та 6 фельдшерських пунктів. У закладі працює 110 чоловік, з них 18 лікарів загальної практики сімейних лікарів та 42 чоловіки середнього медичного персоналу, відсоток 28 укомплектованості складає 91,9% і 100% відповідно. Не укомплектована сімейними лікарями Бородаївська АЗПСМ, Дніпровська АЗПСМ та Верхньодніпровська АЗПСМ № 1.

Мережа закладів та установ освітньої галузі громади складає: 11 закладів загальної середньої освіти та 3 філії, 11 закладів дошкільної освіти, 2 заклади позашкільної освіти, дитячо-юнацька спортивна школа, інклюзивно-ресурсний центр та центр професійного розвитку педагогічних працівників. У закладах загальної середньої освіти у 2024-2025 навчальному році навчається 3525 учнів, у закладах дошкільної освіти – 742 вихованця, у закладах позашкільної освіти – 982 вихованця, у ДЮСШ – 306. На території громади забезпечено доступ до здобуття освіти дітям з особливими освітніми потребами – у 8 закладах загальної середньої освіти, 3 філіях та у 2 закладах дошкільної освіти громади здобувають освіту 52 учня та 7 дошкільнят.

Найбільша кількість зайнятих у таких видах діяльності як: промисловість; оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів; освіта; сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство.

Стан навколишнього середовища.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують політику у сфері охорони здоров’я, а також органів місцевого самоврядування.

Атмосферне повітря.

Атмосферне повітря є одним із найчутливіших компонентів довкілля, що безпосередньо впливає на здоров’я населення, стан екосистем і кліматичну стабільність регіону. Оцінка його якості є важливим показником ефективності екологічної політики та дотримання екологічних стандартів на території області.

У 2024 р. у Дніпропетровській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення порівняно з 2023 р. збільшилися на 1,8 % та становили 392,1 тис. т, що складає 39,2 % від загального обсягу викидів по Україні.

Основними забруднюючими речовинами, що потрапляли в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення, були метан (35,7 % або 140 тис. т), оксид вуглецю (30,2 % або 118,4 тис. т), діоксид та інші сполуки сірки (19,5 % або 76,6 тис. т).

Крім того, у 2024 р. в атмосферне повітря надійшло 16,7 млн т діоксиду вуглецю (на 2,1 % більше, ніж у попередньому році) – основного парникового газу, який впливає на зміну клімату. Частка регіону у загальному по Україні обсязі викидів діоксиду вуглецю – 27,1 %.

Табл. 2.3

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Викиди по області	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Загальна кількість викидів в атмосферне повітря, тис. т в т.ч.	790,0	747,3	708,2	660,7	671,1	328,9*	385,1*	392,1*
- від стаціонарних джерел забруднення, тис. т	657,3	614,3	576,9	534,7	537,6**	328,9**	385,1**	392,1**
- від пересувних джерел забруднення, тис. т	132,7	133,0	131,3	126,0	133,5**	***	***	***

** - без урахування викидів від пересувних джерел*

*** - попередні статистичні дані. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені*

**** - статистична інформація відсутня.*

Табл. 2.4

Динаміка викидів в атмосферне повітря

Роки	*Викиди в атмосферне повітря, тис. т*			*Щільність викидів у розрахунку на 1 км², кг*	*Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг*	*Обсяг викидів на одиницю ВРП, т/млн грн*
	Всього	*у тому числі*				
		стаціонарними джерелами	*пересувними джерелами[2]*			
2013	1143,848	940,5	203,3	35834,84	347,42	*
2014	1037,075	855,775	181,3	32489,82	316,51	*
2015	876,6	723,9	152,6	27462,41	269,32	*
2016	965,6	833,0	132,6	30250,63	298,91	*
2017	790,0	657,3	132,7	24749,37	244,50	*
2018	747,3	614,3	133,0	23411,65	233,06	*
2019	708,2	576,9	131,3	22186,72	222,94	*
2020	660,7	534,7	126,0	20698,62	210,28	*
2021[1]	671,1	537,6	133,5	21024,44	216,73	*
2022[1]	328,9**	328,9	*	10305,0**	*	*
2023[1]	385,1**	385,1	*	12065,6**	*	*
2024[1]	392,1**	392,1	*	12283,8**	*	*

** - статистична інформація відсутня.*

*** - без урахування викидів від пересувних джерел.*

1 – попередні статистичні дані. Інформація сформована на основі фактично поданих підприємствами звітів. Дані можуть бути уточнені

2 – з 2007 р. відображаються дані по автомобільному, залізничному, авіаційному, водному транспорту та виробничій техніці; з 2016 р. – по автомобільному транспорту, розраховані на основі щорічних даних про кінцеве використання палива автомобільним транспортом, наведених у енергетичному балансі України (продуктовому).

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Дніпропетровській області наведена на рис.

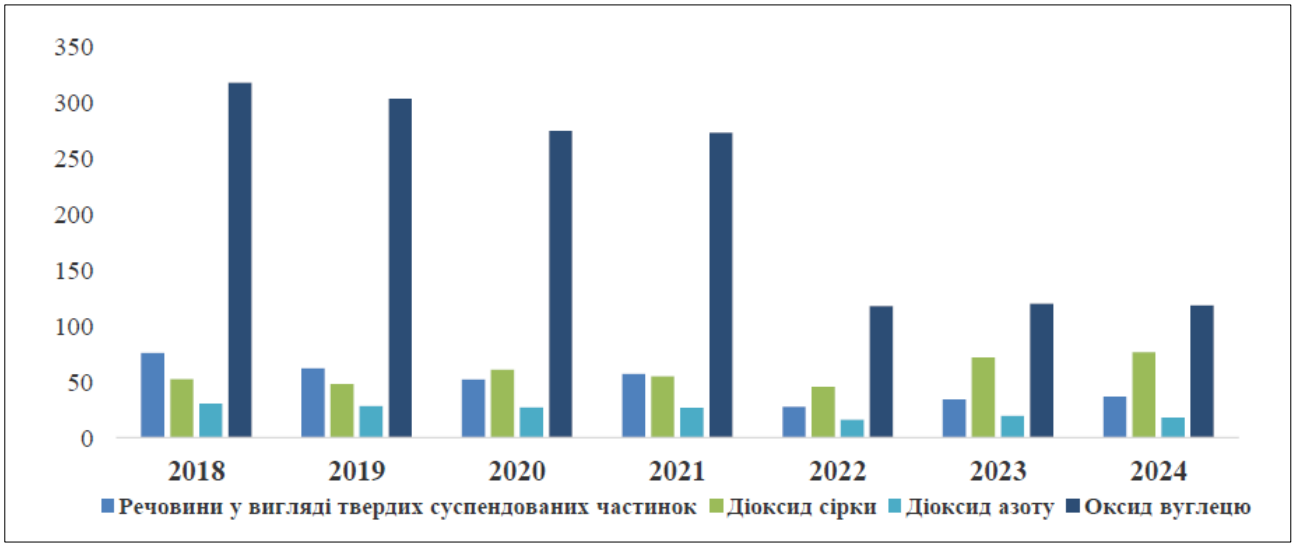

Рис. 2.7. Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Дніпропетровській області станом на 01.01.2025 (тис. т)

За даними Головного управління статистики у Дніпропетровської області, у 2024 році підприємства добувної промисловості і розроблення кар'єрів викинули в атмосферу 142,369 тис. т (36,3 %) шкідливих речовин від загального обсягу викидів по області. Частина викидів від підприємств постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря у загальному обсязі викидів становить 20,3 %, від переробної промисловості – 40,1 %, від транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності –1,38 %, підприємств, які спеціалізуються на водопостачанні, каналізації, поводженні з відходами – 0,89 %.

Основними забруднювачами довкілля у 2024 році залишаються підприємства металургійної, добувної промисловості та виробники електроенергії. Найбільш екологічно небезпечними видами економічної діяльності є видобування металевих руд, виробництво електроенергії, чавуну, сталі та феросплавів.

Систематичний нагляд за рівнем забруднення атмосферного повітря проводиться на стаціонарних постах Дніпропетровським регіональним центром з гідрометеорології у таких містах, як: Дніпро, Кривий Ріг та Кам'янське.

Протягом 2024 року концентрації забруднюючих речовин становили:

м. Кривий Ріг: пилу – від 0,7 до 3,3 ГДК, діоксиду азоту – від 0,8 до 1,0 ГДК, фенолу – 0,7 ГДК, аміаку – 0,3 ГДК, формальдегіду – від 2,3 до 5,7 ГДК, діоксиду сірки – від 0,4 до 0,6 ГДК, оксиду вуглецю –0,3 ГДК; оксиду азоту – від 0,2 до 0,5 ГДК;

м. Кам'янське: пилу – від 0,6 до 2,7 ГДК, діоксиду азоту – від 2,0 до 3,5 ГДК, фенолу – від 1,3 до 2,0 ГДК, формальдегіду – від 2,7 до 5,3 ГДК, аміаку – від 1,0 до 1,3 ГДК; оксиду азоту – від 0,7 до 1,5 ГДК, діоксиду сірки –від 0,1 до 0,2 ГДК, оксид вуглецю – від 1,0 до 1,3 ГДК;

м. Дніпро: пилу – від 1,3 до 2,0 ГДК, аміаку – від 0,8 до 1,3 ГДК, діоксиду азоту – від 1,5 до 2,0 ГДК, формальдегіду – від 3,0 до 7,0 ГДК, оксиду азоту –від 0,5 до 0,7 ГДК, фенолу – від 0,7 до 1,0 ГДК, оксиду вуглецю – 0,7 ГДК.

Результати спостережень свідчать, що в 2024 році рівень забруднення атмосфери промислових міст залишався ще досить високим.

Екологічна ситуація загострюється тим, що викиди в атмосферу здійснюються нерівномірно, а переважно в промислових зонах, де велика концентрація підприємств металургійної, гірничодобувної, машинобудівної, хімічної та іншої промисловості.

Водне середовище.

За даними звітності за формою № 2ТП-водгосп (річна) за 2024 рік обсяг забору свіжої води по області становив 723,795 млн м^3, в тому числі:

– з поверхневих джерел – 644,753 млн м^3;

– з підземних – 79,042 млн м^3.

В порівнянні з 2023 роком, забір води із природних водних об'єктів зменшився на 89,350 млн м^3, у т. ч.: з поверхневих джерел зменшився на 86,711 млн м3, з підземних зменшився на 2,639 млн м^3.

Водоспоживання поверхневої води в 2024 році, в порівняні з 2023 роком, зменшилось на 1,297 млн м^3 і становило 643,824 млн м^3 (в 2023 році –645,121 млн м^3), у тому числі: поверхневої – 612,8 млн м^3 (в 2023 році – 611,1 млн м^3). Споживання підземної води склало 33,9 млн м^3 (в 2023 році –31,0 млн м^3).

Протягом 2024 року було використано: на виробничі потреби –498,196 млн м^3, на питні і санітарно-гігієнічні потреби – 113,881 млн м^3, на зрошення – 20,588 млн м^3 води.

Динаміка водокористування наведена у таблиці.

Табл. 2.5

Динаміка водокористування за 2024 рік та два попередні

Показники	*Одиниця виміру*	*2022 р.*	*2023 р.*	*2024 р.*
Забрано води всього із природних джерел, усього:	млн м^3	941,52	813,145	723,795
у тому числі:				
- поверхневої	млн м^3	867,841	731,464	644,753
- підземної	млн м^3	73,678	81,681	79,042
- морської	млн м^3	-	-	-
Використано свіжої води усього:	млн м^3	672,548	645,121	643,824
у тому числі на потреби:				
- питні та санітарно-гігієнічні	млн м^3	105,126	102,107	113,881
- виробничі	млн м^3	534,874	517,523	498,196
- сільськогосподарськи	млн м^3	0,616	0,396	0,26
- зрошення	млн м^3	21,555	14,683	20,588
- рибогосподарські (без вилучення)	млн м^3	20,279	12,047	15,93
Втрачено води при транспортуванні	млн м^3	114,049	111,023	123,076
	% до забраної води	12,11	13,65	17,0
Скинуто зворотних вод, усього:	млн м^3	554,957	540,334	510,916
у тому числі:				
- у підземні горизонти	млн м^3	-	-	-

- у накопичувач	млн м^3	540,281	515,964	490,573
- на поля фільтрації	млн м^3	14,676*	24,369*	20,344
- у поверхневі водні об'єкти	млн м^3	540,281	515,964	490,573
- не віднесених до водних об'єктів	млн м^3			
Скинуто зворотних вод в поверхневі водні об'єкти, усього	млн м^3	161,207	162,59	161,3
з них:				
- нормативно очищених, усього	млн м^3	158,535	159,533	158,463
у тому числі:		-	-	-
- на спорудах біологічного очищення	млн м^3	2,672	3,058	3,201
- на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м^3	268,397	246,737	222,416
- на спорудах механічного очищення	млн м^3	110,678	106,637	106,493
нормативно (умовно) чистих без очищення	млн м^3			
забруднених усього:	млн м^3	73,265	75,354	74,618
у тому числі:		37,413	31,283	31,875
- недостатньо очищених (НДО)	млн м^3	941,52	813,145	
- без очищення	млн м^3			

Використання свіжої води промисловим виробництвом в Дніпропетровській області в 2024 році зменшилось на 19,3 млн м3 і становило:

– постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 254,938 млн м3;

– теплоелектростанції – 377,8 млн м^3;

– чорна металургія – 136,607 млн м^3;

– машинобудівництво і металообробка – 1,432 млн м^3;

– харчова промисловість – 7,48 млн м^3;

– хімічна та нафтохімічна промисловість – 2,126 млн м^3;

– вугільна промисловість – 6,29 млн м^3;

– кольорова металургія – 0,031 млн м^3:

– м'ясомолочна промисловість – 2,232 млн м^3, та інші.

Кількість води в оборотному та повторному водоспоживанні у 2024 році становила 2921,9 млн м^3.

В 2024 році кількість підприємств із скидом зворотних вод в водні об'єкти зменшилась на 1 (з 60 в 2023 році до 59 в 2024 році).

Припинили скид:

– КП "Новомосковськводоканал" - реорганізований у 2023 році

– ТОВ "САНАТОРІЙ "КУРОРТ ОРЛІВЩИНА" – не звітували у 2024 році

Почали скид:

– ТОВ "Запорізький ливарно-механічний завод" – скид дренажних та поверхневих стічних вод у р. Саксагань.

Загальний обсяг скинутих зворотних вод в поверхневі водні об'єкти зменшився на 25,39 млн м^3 (з 515,96 млн м^3 в 2023 році до 490,57 млн м^3 в 2024 році).

Забруднених зворотних вод скинуто 106,50 млн м^3 (в 2023 році –106,63 млн м^3), з них 31,88 млн м^3 – без очистки, 74,62 млн м^3 – недостатньо очищених.

У 2024 році у масиви поверхневих вод Дніпропетровської області було скинуто у складі зворотних вод – 342,806 тис. т забруднюючих речовин від точкових джерел. В порівнянні з 2023 роком спостерігалось зменшення сумарного обсягу скинутих забруднюючих речовин на 1,738 тис. т.

Скиди органічних речовин, а саме, БСК та ХСК підприємствами-водокористувачами Дніпропетровської області, що звітують за формою № 2ТП-водгосп (річна) становили, відповідно 1809,6 т та 7670,8 т за рік.

Скиди біогенних речовин у водні об'єкти басейну річки Дніпро в межах Дніпропетровської області визначені за такими показниками як: азот амонійний, нітрит-іони, нітрат-іони, фосфати та становили році –5998,182 т/рік.

Скиди небезпечних речовин (метали та інші) по Дніпропетровської області за 2024 рік становили :

– важких металів, які не входять до групи пріоритетних речовин: алюмінію – 9,692 т, заліза – 36,869 т, кобальту – 0,0028 т, марганцю – 0,0413 т, міді – 0,386 т, хрому загального – 1,371 т, хрому 6+ – 0,0043 т, цинку – 2,823 т.

– несинтетичні показники групи важких металів: 0,0002 т сполук кадмію, 3,003 т сполук нікелю та 0,0021 т сполук свинцю.

– несинтетичних забруднюючих речовин: нафтопродуктів – 34,219 т, СПАР – 19,528 т, карбамідів – 1,085 т, фенолів – 0,0146 т.

Існуючі системи водопостачання та водовідведення області знаходяться переважно в незадовільному стані, очисні споруди працюють неефективно та потребують ремонту та реконструкції.

В цілому, перевантаження очисних споруд у більшості основних водокористувачів області не спостерігається, проте якість очищення стічних вод незадовільна, низка показників перевищує нормативи гранично-допустимого скиду забруднюючих речовин (ГДС) і не дозволяє досягнути категорії «нормативно-очищені».

Управління відходами.

У зв'язку з військовою агресією росії проти України, відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни», у період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, органи державної статистики призупинили оприлюднення більшості статистичної інформації. Тому, аналіз здійснено на основі наявних оперативних даних та наданих виконавчим комітетом Верхньодніпровської міської ради.

Табл. 2.6

Динаміка утворення побутових відходів у Верхньодніпровській міській територіальній громаді

Види відходів	Одиниці виміру	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Побутові відходи	тис. $м^3$	16,3	16,1	16,8	17,2	18,5	27,2	30,2	31,1	28,6	28,1

На території Верхньодніпровської міської територіальної громади проводиться збір побутових відходів та перевезення їх у межах громади. Послуги з перевезення побутових відходів у Верхньодніпровській МТГ надає комунальне підприємство «Вднжитлокомсервіс» Верхньодніпровської міської ради.

Збір твердих побутових відходів здійснюється контейнерним та безконтейнерним методом. За контейнерним методом тверді побутові відходи збираються в стандартні незмінювані контейнери місткістю 1,1 м³.

На території Верхньодніпровської міської територіальної громади знаходиться діюче місце видалення відходів, загальною площею 4,3 га, яке складається з двох суміжних земельних ділянок (1,8 га – кадастровий номер 1221055800:01:111:0006 та 2,5 га – кадастровий номер 1221055800:01:111:0007), відведених у 1996 році для міського звалища.

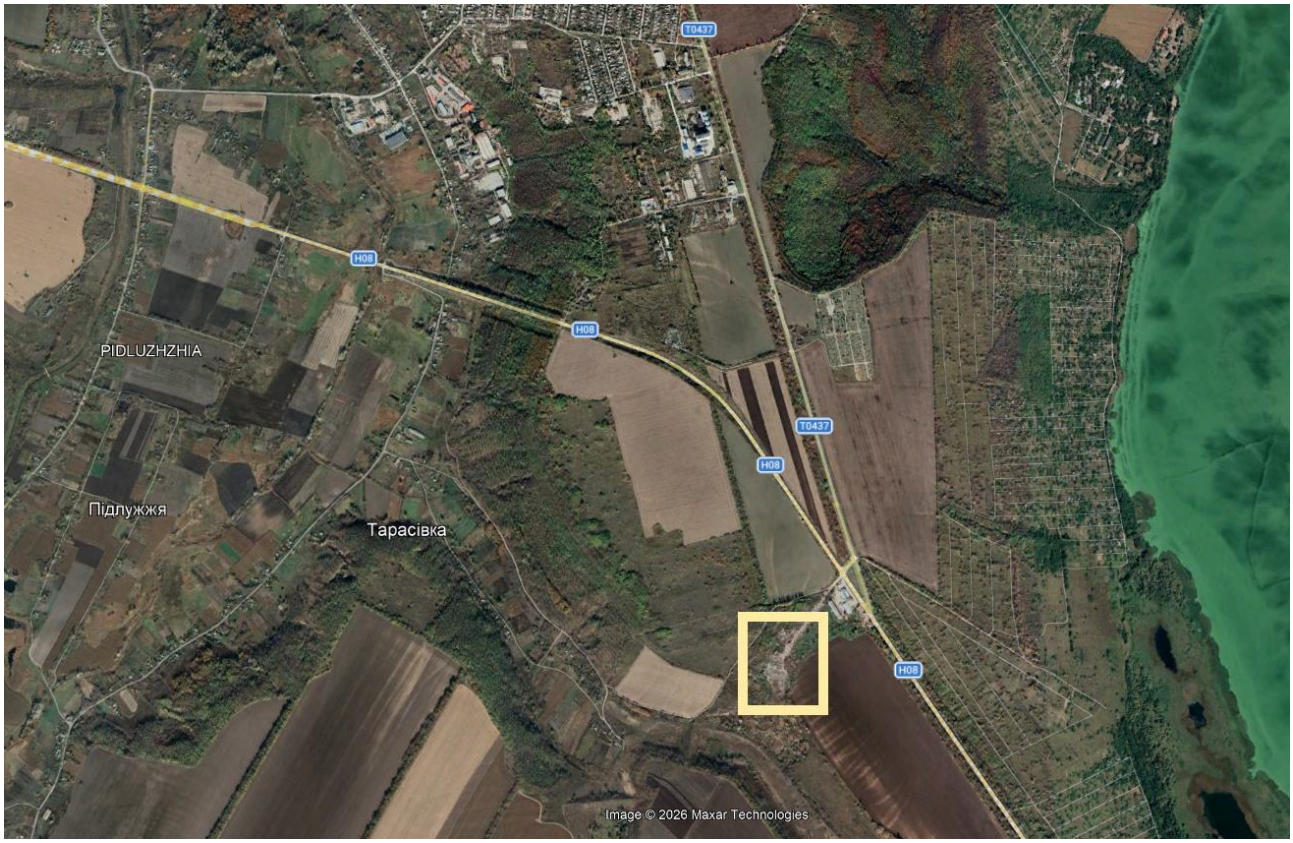

Рис. 2.8. Існуюче міське місце видалення відходів

Розташоване на території Верхньодніпровської територіальної громади на південно-захід від автодороги Дніпро- Кременчук Н08 на відстані 500м та межує:

- із південного заходу-балка Червона Круча;
- зі сходу - орні землі;
- із заходу-безіменна балка, яка заросла кущами та деревами; - до міста Верхньодніпровськ - 2,0 км.

Експлуатація місця видалення відходів здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства. Забезпечена охорона, вживаються протипожежні заходи.

Здоров’я населення.

Здоров’я населення Верхньодніпровської міської територіальної громади визначається комплексом медико-демографічних показників, які формуються під впливом екологічних, соціально-економічних та виробничих факторів промислового Придніпров'я. Структура загальної захворюваності місцевого населення має виражений техногенно обумовлений характер, де провідні місця займають хвороби системи кровообігу, органів дихання та новоутворення. Підвищений рівень патологій органів дихання та онкологічних захворювань безпосередньо корелює із географічною близькістю громади до великих промислових вузлів (Кам'янське, Дніпро) та транскордонним переносом забруднюючих речовин в атмосферному повітрі. Додатковим фактором ризику є незадовільний стан локальних джерел питного водопостачання та застарілі технології очищення стічних вод, що впливає на поширення шлунково-кишкових інфекцій та соматичних патологій. Демографічна ситуація в громаді характеризується стійкими процесами депопуляції, старінням населення та перевищенням показників смертності над народжуваністю, що в поєднанні з обмеженим доступом до спеціалізованої медичної допомоги у сільській місцевості загострює проблему загального погіршення стану громадського здоров'я та вимагає оптимізації соціально-екологічної політики.

В рамках формування Звіту про СЕО був виконаний SWOT-аналіз Верхньодніпровської міської ТГ, результати якого наведені в таблиці 2.10.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

Таблиця 2.7

SWOT-аналіз соціально-економічної характеристики Верхньодніпровської міської територіальної громади

Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Інвестиційна привабливість. Розвинена соціальна інфраструктура. Наявність промислової інфраструктури для створення індустріальних, технологічних, інноваційних парків. Наявність трудових та природних ресурсів. Туристичний та рекреаційний потенціал. Сприятливе середовище для розвитку малого і середнього бізнесу. Фінансово спроможна громада.	Відсутність налагодженої системи управління всіма видами відходів. Сплата податків підприємцями відбувається за місцем реєстрації, а не за місцем розміщення. Висока чутливість до погодних умов, кліматичних ризиків (посухи, суховії) та коливань цін на сільськогосподарську продукцію. Потреба в модернізації систем водопостачання, каналізації, тепломереж та дорожнього покриття. Недостатньо диверсифікована промисловість: Промисловий сектор представлений переважно переробкою сировини та будівельними матеріалами, відсутність високотехнологічних виробництв.
Можливості (O)	**Загрози (T)**
Залучення інвестицій в переробку**:** Створення нових підприємств з глибокої переробки сільськогосподарської продукції (наприклад, виробництво олії, круп, кормів). Державна підтримка проєктів місцевого та регіонального розвитку. Розвиток логістики: Використання транспортного потенціалу (автошляхи, залізниця, річковий порт) для створення логістичних хабів та складських комплексів. Розвиток зеленого туризму та рекреації**:** Використання прибережної зони Кам'янського водосховища та лісових масивів для відпочинку, рибальства, створення туристичної інфраструктури. Впровадження енергоефективних технологій: Реалізація проєктів з альтернативної енергетики (сонячні електростанції) та модернізації комунальної інфраструктури.	Політична та економічна нестабільність, спричинена війною. Наростання міграції населення продуктивного віку, у тому числі трудової міграції та відтік кадрового потенціалу. Виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру. Зростання вартості енергоносіїв та нестабільність грошово-кредитної політики, у тому числі високі відсоткові ставки за користування кредитними ресурсами. Зміни клімату – загроза екологічному стану регіону. Непрогнозована державна політика регіонального розвитку, нестійкі інструменти підтримки, ручний розподіл ресурсів. Тиск з боків великих агрохолдингів або промислових гігантів.

У випадку якщо документ державного планування – Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади не буде затверджено рівень ризику погіршення екологічної ситуації в громаді та його негативного впливу на здоров’я населення може зрости. Не затвердження

Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади, може спричинити до того, що залишаться не вирішеними проблеми, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків, та забезпечити поступальний рух у напрямі сталого управління відходами в громаді на засадах збереження та охорони довкілля, а також покращення здоров'я населення. Зокрема:

– низькі тарифи на послуги із захоронення відходів не створюватимуть для суб'єктів господарювання стимулів для їх оброблення та відновлення;

– збільшиться кількість несанкціонованих сміттєзвалищ;

– зростатиме накопичення сміття на полігоні через нерозвиненість систем роздільного збирання побутових відходів;

– цілі, пов'язані з упровадженням найкращих доступних технологій у сфері управління побутовими відходами, а також промисловими відходами досягнуті не будуть;

– виникне загроза неможливості виділення коштів державного, обласного, сільського бюджету та залучення інвесторів й грантових коштів на реалізацію заходів у сфері управління відходами, у тому числі створення комплексів з переробки, знешкодження та складування побутових відходів, розвиток та розбудову системи відновлення відходів;

– залишиться застаріла матеріально-технічна база підприємств сфери управління відходами та відсутність програм її оновлення і модернізації;

– культура управління відходами населення особливо приватного сектору залишатиметься на низькому рівні;

– зростатиме загроза забруднення навколишнього природного середовища через відсутність контролю і моніторингу параметрів довкілля, не проведення рекультивації.

Незатвердження Місцевого плану управління відходами зумовить накопичення екологічних проблем. А з огляду на шкоду, завдану війною, вони можуть утворити кумулятивний ефект і спричинити загрози техногенного характеру. Це може мати негативні наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади охоплює всю територію громади і визначає місцеву політику у сфері управління відходами, об'єктом якої є територія, що характеризується унікальним набором соціальних, просторових, безпекових, екологічних та економічних особливостей. З огляду на сучасні виклики, які стоять перед містом (наслідки руйнівного впливу повномасштабної війни росії проти України, інтегрування положень директив Європейського Союзу в національне законодавство, у тому числі у сфері управління відходами, необхідність впровадження дієвих та ефективних заходів з його виконання на місцевому рівні), цілі і завдання спрямовуватимуться на зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля та здоров'я людей, а також на досягнення максимально ефективного використання ресурсів, упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління усіма видами відходів, відкриття нових об'єктів оброблення відходів і створення нових робочих місць.

Важливою частиною МПУВ є створення максимальних умов для запобігання утворенню відходів.

Загальна інформація про стан довкілля в розрізі його компонентів, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей та завдань МПУВ, наведено в розділі 2.

Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу відходів, є атмосферне повітря, поверхневі та грунтові води, ґрунти, а також здоров'я населення

При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується МПУВ, ускладнюється питання забезпечення належного санітарного стану, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного управління відходами та використання земельних ресурсів, виникнення стихійних звалищ, забруднення водного басейну, погіршення благоустрою в цілому.

Розробка та затвердження МПУВ, а також реалізація його заходів, які передбачають подальший розвиток системи роздільного збору побутових відходів, збільшення обсягів їх оброблення, удосконалення системи управління побутовими відходами буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та грунти.

Оцінка тенденцій передбачає порівняння основних екологічних параметрів та показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження МПУВ.

Територія громади, яка ймовірно зазнає впливу внаслідок реалізації МПУВ включає: території, де буде удосконалена система управління відходами; території поблизу місць розташування полігонів побутових відходів, місць розміщення промислових відходів та інших об’єктів інфраструктури системи управління відходами.

Реалізація МПУВ сприятиме покращенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території громади. Водночас, на територіях в зоні впливу нових об’єктів інфраструктури системи управління відходами можливі додаткові впливи на довкілля, які будуть оцінюватися при підготовці окремих проектів із включенням відповідних заходів щодо попередження, мінімізації та компенсації негативного впливу

У межах МПУВ визначено завдання, що першочергово стосуються територій та об’єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля у сфері управління відходами внаслідок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, грунтів, знищення зелених насаджень, лісів та негативного впливу на стан здоров’я населення.

МПУВ передбачається рекультивація місць розміщення побутових та промислових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства та їх утримання після припинення експлуатації, із здійсненням контролю і моніторингу параметрів навколишнього природного середовища, з усуненням можливих негативних впливів місць розміщення побутових відходів на здоров’я людей та навколишнє природне середовище. Це сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

Для запобігання та зменшення негативного впливу відходів, що утворились у зв’язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об’єктів незавершеного будівництва, об’єктів благоустрою внаслідок бойових дій, або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків на навколишнє природне середовище та здоров’я людини МПУВ передбачається комплекс заходів, направлених на створення інфраструктури для управління такими видами відходів. Також МПУВ визначено заходи із упровадження систем, заходів із управління відходами, що біологічно розкладаються та відходами зелених насаджень, зокрема їх роздільного збору та компостування. Реалізація такого комплексу заходів направлена на зниження негативних наслідків утворення та управління відходами.

Одночасне створення нових місць розміщення промислових та побутових відходів, а також підприємств управління відходами дозволить скористатися перевагами масштабів виробництва і зменшить питомий вплив на стан довкілля громади.

МПУВ передбачені заходи, спрямовані на формування повної комплексної системи управління усіма потоками відходів в громаді. Це дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, забезпечити підтримання комфортних та безпечних умов життя населення на всій території Верхньодніпровської громади.

Заходи МПУВ, орієнтовані на формування екологічної культури та підвищення екологічної свідомості населення й суб’єктів господарювання у

сфері управління відходами, що в свою чергу сприятиме поліпшенню стану довкілля та умов життєдіяльності населення.

Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення при реалізації МПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти).

Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов'язані з існуючими об'єктами управління відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни.

Створення нових місць розміщення відходів та створення об'єктів поглибленої переробки побутових та промислових відходів призведе до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах.

Отже, є певні території та конкретні місця, на яких відбудуться зміни внаслідок реалізації запланованих заходів. Доцільно розглядати потенційний вплив та наслідки реалізації МПУВ саме на цих територіях. Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з реалізацією МПУВ.

Вплив МПУВ на викиди парникових газів.

МПУВ передбачена діяльність, що пов'язана з викидами парникових газів. Основними з напрямів такої діяльності є:

- захоронення побутових та інших відходів на полігонах;
- біологічне оброблення відходів.

Як правило, викиди метану з полігонів є найбільшим джерелом викидів парникових газів в сфері управління відходами.

Викиди парникових газів при захороненні побутових відходів на полігонах.

При захороненні побутових та інших відходів на полігонах і звалищах відбувається анаеробне розкладання біовідходів і окремих інших відходів органічного походження (наприклад папір, текстиль). При цьому утворюється так званий полігонний біогаз, який у своєму складі містить парникові гази. Застосування технологічних рішень із роздільного збирання відходів, сортування та компостування зменшує вклад полігонів на викиди парникових газів.

Таким чином при захороненні побутових та інших відходів утворюється наступні парникові гази: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O).

Методології визначення обсягів парникових газів від полігонів та звалищ враховують лише метан. Обсяги викидів N_2O не враховуються через їх незначну кількість. Викиди двоокису вуглецю (CO_2) біологічного походження не враховуються як парникові, оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами, з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосферу у вигляді викидів CO_2.

При інерційному розвитку системи управління відходами (у разі неприйняття або невиконання МПУВ):

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2034 року);
- використання біовідходів у власних домогосподарствах, у т.ч. їх компостування, а також спалювання рослинних та інших відходів у власних домогосподарствах;
- практика управління відходами в громаді буде близькою до існуючої.

При реалізації МПУВ:

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2034 року);
- показники реалізації заходів зі зменшення обсягів захоронення відходів будуть відповідати плановим значенням та цільовим показникам МПУВ;
- території для розміщення (складування) відходів облаштовані системами компостування органічної частини побутових відходів та на сміттєсортувальних лініях проводитиметься вилучення складових відходів, які здатні утворювати метан.

Біологічне оброблення відходів.

МПУВ передбачається діяльність в напрямі біологічного оброблення відходів, яка включає компостування органічної частини відходів у складі побутових відходів, відходів від утримання зелених насаджень.

Перевагами біологічного оброблення відходів є зменшення обсягу захоронення відходів, біостабілізація відходів, знищення патогенних мікроорганізмів у відходах і вироблення компосту для подальшого використання.

Утворені при біологічній обробці кінцеві продукти можуть, в залежності від їх якості, бути перероблені, або як органічне добриво, поліпшувач ґрунту, або використані для рекультивації порушених земель.

У разі застосування технологій аеробного оброблення (компостування) буде виділятися двоокис вуглецю (CO_2), але він має біологічне походження та не враховується, як той, що додає парникового ефекту оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2. У анаеробних ділянках компосту може утворюватися в невеликій кількості метан, який у більшості випадків окислюється всередині компосту. Піддані оцінці викиди метану, що потрапляють в атмосферу, знаходяться в діапазоні від менше одного відсотка до декількох відсотків загального вмісту вуглецю в матеріалі (Beck-Friis, 2001; Detzel et al., 2003; Arnold, 2005)

При компостуванні також можуть утворюватися викиди N_2O. Діапазон оцінюваних викидів варіюється в межах від менше 0,5 відсотків до 5 відсотків загального вмісту азоту в матеріалі (Petersen et al., 1998; Hellebrand 1998; Vesterinen, 1996; Beck- Friis, 2001; Detzel et al., 2003).

Органічна частина відходів після біологічного оброблення при їх використанні або захороненні вже не буде розкладатися та утворювати метан (парниковий газ).

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Оброблення та упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами.

МПУВ Верхньодніпровської міської ТГ передбачається управління промисловими відходами, що утворюються на промислових підприємствах громади, шляхом передачі їх на оброблення суб'єктам господарювання, які мають дозвіл на здійснення операцій з оброблення відходів, та ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами.

Застосування технологій сприяє зменшенню розміщення таких видів відходів у навколишньому природному середовищі та їх негативного впливу на складові показників довкілля.

Кількісні значення очікуваного зниження впливу на показники стану навколишнього природного середовища на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Більш детальний опис ймовірних наслідків від реалізації видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), які можуть мати наслідки для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, виконуватиметься відповідними виконавцями у процесі здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

Висновки щодо ймовірного впливу МПУВ на довкілля.

Атмосферне повітря.

Суттєвого впливу реалізації МПУВ на атмосферне повітря не очікується.

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів призведе до збільшення викидів. При цьому кількість сміттєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту відповідних територій області. Використання сучасних сміттєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря.

Кліматичні зміни.

Очікується загальний позитивний вплив реалізації МПУВ на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів. Додатково будуть забезпечені зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

Реалізація окремих заходів МПУВ будуть супроводжуватися додатковими викидами парникових газів, але їх кількість буде невеликою у порівнянні із сукупними зменшеннями.

Водні ресурси.

МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. А навпаки рекультивація та закриття існуючих звалищ, реконструкція контейнерних майданчиків спритиме недопущенню погіршення якості поверхневих та підземних вод.

Відходи.

Основні позитивні наслідки реалізації МПУВ очікуються саме у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів та усіма операціями управління ними.

Кількісні наслідки реалізації МПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного та регіонального рівня та враховують місцеві особливості.

Земельні ресурси.

Реалізація МПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії грунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів інфраструктури управління відходами, закриттям і рекультивацією звалища.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття.

МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області.

Рекреаційні зони та культурна спадщина.

Очікується, що реалізація МПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері управління відходами, ліквідації та/або приведення у відповідність до екологічних вимог інших місць зберігання або видалення відходів.

Населення та інфраструктура.

МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на життя і здоров'я населення та існуючу інфраструктуру.

Зменшення загроз для здоров'я людей буде досягнуто за рахунок:

- створення об'єктів управління відходами, що відповідають нормативним вимогам;

- заходи у сфері управління небезпечними відходами, у тому числі ветеринарної медицини та медичними відходами;

- зменшення утворення несанкціонованих сміттєзвалищ.

Очікується, що реалізація МПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері управління побутовими відходами.

Екологічне управління, моніторинг.

МПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. МПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення.

Нижче наведено аналіз відповідності цілей МПУВ із стратегічними документами регіонального та місцевого рівня (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Узгодженість із стратегічними документами та напрямками розвитку громади

Екологічні цілі	Стратегічна документація регіонального та місцевого рівня	Зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання	Створення сучасної системи управління відходами
1. Підвищення енергоефективності	+1	+1	+1
2. Поліпшення стану водного та повітряного басейнів	+2	+2	+2
3. Управління відходами	+2	+2	+2
4. Збереження біорізноманіття	+1	+1	+ 1
5. Формування екологічної культури мешканців	+2	+2	+2

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:

+2 – цілі МПУВ добре узгоджені з екологічними цілями;

+1 – цілі МПУВ та сільські екологічні цілі принципово узгоджуються, проте не узгоджені в МПУВ. Необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;

0 – цілі МПУВ та сільські екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних;

-1 – цілі МПУВ та екологічні цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені, в рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей МПУВ та сільських екологічних цілей;

-2 – цілі МПУВ та регіональні екологічні цілі принципово суперечать одні одним, необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі МПУВ.

Реалізація МПУВ буде мати позитивний вплив на рівень відновлення відходів, тобто сприяти його збільшенню, що є важливим індикатором розвитку Верхньодніпровської міської громади.

Оскільки заходи Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року в основному спрямовані на створення комплексної системи управління відходами різних видів, і мають обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від впровадження МПУВ можна очікувати виключно позитивних результатів.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Екологічна ситуація на території Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району зумовлена її розташуванням у межах Придніпровської височини та безпосередньою близькістю до потужних індустріальних центрів Придніпровського промислового регіону. Головною екологічною проблемою є антропогенне навантаження на поверхневі водні об'єкти – Кам'янське водосховище (річка Дніпро) та його малу притоку річку Самоткань. Через застарілість міських комунальних очисних споруд, зношеність мереж водовідведення та незадовільний стан мулових майданчиків існує постійний ризик потрапляння недостатньо очищених або зворотних стічних вод у водну систему, що призводить до замулення, евтрофікації та бактеріального забруднення акваторії.

Окремим чинником деструктивного впливу є висока інтенсивність сільськогосподарського освоєння земель. Розораність території громади перевищує 70%, що в умовах розвиненої яружно-балкової мережі Придніпровської височини стимулює процеси водної та вітрової ерозії, деградації гумусового шару чорноземів та вимивання залишків агрохімікатів у поверхневі водотоки. Окрім цього, розорювання прибережних захисних смуг та нерегульована господарська діяльність у долинах малих річок порушують природний гідрологічний баланс і руйнують автохтонні степові екосистеми.

Забруднення атмосферного повітря в межах громади має як локальний, так і транскордонний характер. Локальними джерелами емісій є підприємства харчової, машинобудівної та деревообробної промисловості, приватний сектор (через спалювання твердого палива в опалювальний сезон), а також інтенсивний потік автотранспорту на магістральних автошляхах (зокрема, Н-08). Транскордонне забруднення формується за рахунок переносу повітряних мас із боку великих промислових вузлів – міст Кам'янське та Дніпро, що періодично призводить до перевищення гранично допустимих концентрацій (ГДК) пилу, діоксиду сірки та оксидів азоту.

Критичним залишається питання управління відходами споживання та виробництва. Дефіцит санкціонованих та технічно обладнаних потужностей для роздільного збору й утилізації побутових відходів, наявність стихійних звалищ у межах яружно-балкових систем та накопичений обсяг осадів стічних вод на мулових картах створюють довгострокові загрози фільтраційного забруднення підземних водоносних горизонтів і вимагають невідкладної модернізації екологічної інфраструктури громади.

Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року буде здійснюватися згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальна, зведена оцінка ймовірного впливу реалізації планованої діяльності ДДП на довкілля наведена в табл. 4.1.

Табл. 4.1

Оцінка ймовірного впливу реалізації МПУВ на довкілля відповідно до контрольного переліку

№	Чи може реалізація МПУВ спричинити:	Очікування впливу			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		
3.	Погіршення якості атмосферного повітря?			+	
4.	Появу джерел неприємних запахів?			+	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			+	
7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
8.	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			+	
9.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
10.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
11.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	

12.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь- якого поверхневого водного об’єкту?			+	
13.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
14.	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			+	
15.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	
16.	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Управління відходами					
17.	Збільшення кількості утворюваних побутових відходів?			+	
18.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених відходів, що не є небезпечними?			+	
19.	Збільшення кількості відходів, що є небезпечними?			+	
20.	Спорудження еколого-небезпечних об’єктів управління відходами?			+	
21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси					
22.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	
23.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
24.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
25.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни			+	

	геологічної структури?				
26.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			+	
27.	Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями документа державного планування та цілями місцевих громад?			+	
Біорізноманіття та рекреація					
28.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
29.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
30.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	
31.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
32.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			+	
33.	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
Населення та інфраструктура					
34.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично прийнятих місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	
35.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності, та			+	

	зростанні кількості населення будь-якої території?				
36.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			+	
37.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
38.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			+	
39.	Потреби нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			+	
40.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг					
41.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
42.	Погіршення екологічного моніторингу?			+	
43.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
44.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше					
45.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
46.	Суттєве вилучення будь-якого невідновлюваного ресурсу?			+	
47.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
48.	Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
49.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей,			+	

	які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?				
50.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності можуть викликати значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

На основі оцінок, представлених в таблиці, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації МПУВ не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану.

2) Вплив на водні ресурси. МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

3) Відходи. Впровадження МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів, збільшенню обсягів їх відновлення (повторного використання, оброблення тощо) та відверненню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців громади;

4) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, рекультивація місць видалення відходів, що передбачена заходами МПУВ сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

Проведення біологічної рекультивації земель сприятиме відновленню та збільшенню біорізноманіття громади.

6) Вплив на культурну спадщину. Реалізація не призводить до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на населення та інфраструктуру. МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як реконструкція контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збирання

відходів, сприятиме покращенню забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення громади.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше. МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством.

9) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація МПУВ може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація цілей, завдань та заходів МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови інфраструктури управління відходами та сприятиме покращенню екологічної ситуації в громаді.

5. Зобов’язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов’язані із запобіганням негативному впливу на здоров’я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов’язань під час підготовки документа державного планування

Даний розділ містить інформацію про зобов’язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов’язані із запобіганням негативному впливу на здоров’я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов’язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р;
- Національного плану управління відходами до 2033 року;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 2697-VIII.

Основні зобов’язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. "Про відходи та скасування деяких директив".

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства.

Один із найважливіших прописаних у ній принципів - це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів».

Загальна мета Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та грунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади визначає головні напрями у сфері управління відходами в громаді з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проекту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Основними напрямами співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;
- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);
- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);
- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);
- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);
- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);
- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);
- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);
- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на

основі наукових даних. Станом на 01.01.2016 р. мережа займала близько 8% території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Мета державної екологічної політики та її стратегічні цілі Аналіз відповідності цілей напрямів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 5.1.

Табл. 5.1

Аналіз відповідності напрямків МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України

Напрями МПУВ	**Стратегічні цілі державної екологічної політики України**				
	1.	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**
	Формування у суспільстві екологічних цілей і засад сталого споживання та виробництва	**Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України**	**Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-екологічного розвитку України**	**Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення**	**Удосконалення та розвиток державної системи природо-охоронного управління**
1. Управління потоками відходів	+	+	+	+	+
2. Управління побутовими відходами	+	+	+	+	+
3. Управління небезпечними відходами	+	+	+	+	+
4. Управління промисловими відходами	+	+	+	+	+
5. Управління відходами будівництва та знесення	+	+	+	+	+
6. Управління відходами упаковки	+	+	+	+	+
7. Управління відходами електричного та електронного обладнання	+	+	+	+	+
8. Управління відпрацьованим и батарейками,	+	+	+	+	+

батареями та акумуляторами					
9.Управління медичними відходами	+	+	+	+	+
10.Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	+	+	+	+	+
11.Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд	+	+	+	+	+

** Для оцінки відповідності цілей виконувалась наступна методика:*
«+/-» стратегічні цілі враховано/не враховано у напрямах МПУВ
«х» стратегічні цілі нейтральні по відношенню до напрямів МПУВ

ДДП розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів МПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища - висновку з оцінки впливу на довкілля (у

відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

- недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;

- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;

- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;

- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України МПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до МПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. Основними завданнями якої є за напрямком:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз’яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для залучення інвестицій у технічне переобладнання (модернізацію) інженерної інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, теплопостачання, управління побутовими відходами);

«Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій переробки побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;

МПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VIH. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. Стратегією визначені основні цілі, які передбачають:

- Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України До завдань належить стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами;
- Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України До завдань належить управління відходами та ресурсами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів;
- Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров’я населення До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення побутових відходів розв’язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоємних відходів, а проблема небезпечних відходів вирішуватиметься

шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їхнього оброблення.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення грунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50% загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45% у 2020, 40% у 2025 та 35% у 2030 році.

Виконання МПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення стартегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;
- підвищення рівня відновлення побутових відходів;
- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;
- створення в рамках пілотних проектів об’єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об’єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів;
- визначення основних технологічних процесів – найкращих доступних технологій для повторного використання та оброблення промислових відходів;

- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об’єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання яких відсутні екологічно безпечні технології.

МПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

4) Національний план управління відходами до 2033 року.

При розробці МПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2033 року.

5) Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-IX.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров’я людей та навколишнє природне середовище.

МПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

6) Регіональний план управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 р.;

МПУВ розроблено з урахуванням цілей та цільових показників, визначених Проектом Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року.

7) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 № 940).

8) Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07 серпня 2020 року № 539-21/VII (зі змінами);

9) Комплексна програма екологічної безпеки та запобігання змінам клімату Дніпропетровської області, що діє на період 2025–2027 років;

10) Стратегія розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади (актуальна редакція);

11) Програма комплексного відновлення території Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам’янського району Дніпропетровської області.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного МПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля,

державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах – звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проектів МПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Зобов'язання у сфері збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, територій та об'єктів природно-заповідного фонду, екологічної мережі та шляхи їх врахування під час підготовки документа державного планування

Ключові екологічні вимоги у сфері збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, що стосуються МПУВ, визначені такими законодавчими актами:

- збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу, а також відтворення природних рослинних ресурсів здійснюється відповідно до Закону України «Про рослинний світ»;
- збереження умов існування видового і популяційного різноманіття тваринного світу у стані природної волі, недопустимість погіршення середовища існування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин здійснюється відповідно до Закону України «Про тваринний світ»;
- регулювання суспільних відносин щодо організації, охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України»;
- формування, збереження та використання екологічної мережі здійснюється відповідно до принципів, визначених Законом України «Про екологічну мережу України».

Разом з тим слід врахувати, що 10.06.2026 Кабінет Міністрів України розпорядженням № 708-р схвалив Стратегію збереження біологічного різноманіття України на період до 2035 року та затвердив операційний план заходів з її реалізації у 2026–2028 роках. Стратегія окреслює довгострокові пріоритети державної політики у сфері біорізноманіття та шляхи їх реалізації до 2035 року. Серед ключових завдань — зупинення втрати видів і природних оселищ, відновлення деградованих екосистем, посилення охорони дикої природи та інтеграція природоохоронних підходів у різні сфери державної політики. Її реалізація сприятиме покращенню стану довкілля, підвищенню стійкості екосистем та збереженню природної спадщини України для майбутніх поколінь.

Шляхи врахування зазначених зобов'язань під час підготовки ДДП. З метою дотримання наведених вище зобов'язань під час підготовки та подальшої реалізації МПУВ передбачається:

- недопущення розміщення об'єктів інфраструктури поводження з відходами (сортувальних станцій, майданчиків тимчасового зберігання, полігонів тощо) на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду, а також у межах елементів екологічної мережі (ключових, сполучних, буферних та відновлювальних територій);
- врахування меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також елементів екомережі Верхньодніпровської міської територіальної громади на стадії вибору місць розміщення об'єктів поводження з відходами;
- проведення оцінки впливу на довкілля для об'єктів поводження з відходами, розташування яких може вплинути на стан територій з природоохоронним статусом, у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- дотримання вимог щодо збереження умов місцезростання об'єктів рослинного світу та середовища існування об'єктів тваринного світу під час реалізації заходів МПУВ;
- врахування пріоритетів Стратегії збереження біологічного різноманіття України на період до 2035 року, зокрема щодо запобігання втраті природних оселищ та відновлення деградованих екосистем, при плануванні та реалізації заходів МПУВ.

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ДДП «Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади» в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідками для довкілля, у тому числі для здоров'я населення вважаються ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які викидатимуться проектованими об'єктами ефект сумації шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проектованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проекті МПУВ представлені в табл. 6.1.

Табл. 6.1

Узагальнені результати процедури оцінки проектних рішень ДДП

Територія	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Ґрунти	Природо-охоронні території	Біорізно-маніття	Здоров' я
Виробничі території	**П/ДС/М/К**	**М/Нп/КС**	**М/Нп/КС**	**Нп/М/КС**	**0**	**М/КС**	**М/КС**
Сельбищні території	**П/ДС/М/К**	**М/Нп/КС**	**М/Нп/КС**	**Нп/М/КС**	**0**	**М/КС**	**М/КС**
Комунальні території	**П/ДС/М/К**	**М/Нп/КС**	**М/Нп/КС**	**Нп/М/КС**	**0**	**М/КС**	**М/КС**
Ландшафтно-рекреаційні території	**П/ДС/М**	**М/Нп/КС**	**М/Нп/КС**	**Нп/М/КС**	**П/М/ДС**	**П/М/ДС**	**М/КС**

ПОЗНАЧЕННЯ	Пояснення
-2	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
-1	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
0	Немає впливу.
+ 1	Негативні наслідки не очікуються за умови дотримання існуючих стандартів і процедури (або помірний позитивний вплив)
+ 2	Значний позитивний вплив.
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти довкілля, заплановану діяльність або з інших причин.
П/Нп	Прямий / Непрямий
ДС/ СС/КС	Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік)
М/Р	Місцевий / Регіональний
К/С/ТрК	Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний

Серед переліку заходів МПУВ передбачено, зокрема:

Будівництво станції перевантаження відходів

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Діяльність пунктів не супроводжуватиметься викидами забруднюючих речовин в атмосферу. При будівництві також очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
Водне середовище	Використання водопровідної води передбачено для санітарних потреб персоналу.
Ґрунтове середовище	Очікується порушення ґрунтового покриву при будівництві. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
Відходи	У процесі будівництва та діяльності СПВ будуть утворюватися відходи (побутові та виробничі), які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на переробку спеціалізованим організаціям (у т.ч. – направлятимуться на переробку на власному виробництві у процесі діяльності об'єкту).
Біорізноманіття	Вплив не передбачається
Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності пунктів попередньо

	оцінюються як мінімальні. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум, запахи та потенційні ризики для здоров'я. Можуть виникнути соціальні конфлікти, що потребуватиме впровадження додаткових заходів для забезпечення безпеки та комфорту населення.

Проведення ліквідації стихійних місць розміщення побутових відходів;

Сфери охорони довкілля	**Можливі наслідки виконання ДДП**
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO2 та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.
Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод. Необхідно передбачити системи для очищення забруднених стоків та відведення вод.
Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
Відходи	Зменшення обсягу відходів. Можливе відновлення частини території для подальшого використання у рекреаційних цілях.
Біорізноманіття	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття.
Навколишнє соціальне середовище	Поліпшення якості життя місцевого населення завдяки зниженню негативного впливу на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання.

Рекультивація полігону ПВ та сміттєзвалищ;

Сфери охорони довкілля	**Можливі наслідки виконання ДДП**
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO2 та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.

Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод. Необхідно передбачити системи для очищення забруднених стоків та відведення вод.
Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
Відходи	Зменшення обсягу відходів. Можливе відновлення частини території для подальшого використання у рекреаційних цілях.
Біорізноманіття	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття.
Навколишнє соціальне середовище	Поліпшення якості життя місцевого населення завдяки зниженню негативного впливу на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання.

Реконструкція та розширення очисних споруд каналізації міста в частині реконструкції мулових майданчиків

Сфери охорони довкілля	**Можливі наслідки виконання ДДП (планованої діяльності)**
Клімат та мікроклімат	Значних змін кліматичних та мікрокліматичних умов не очікується. У процесі реконструкції (будівельних робіт) прогнозується незначне тимчасове теплове навантаження та викиди парникових газів від роботи ДВС спецтехніки. Оптимізація процесу сушіння мулу в перспективі може зменшити локальні викиди парникових газів.
Атмосферне повітря	Тимчасовий негативний вплив під час будівництва (пил, вихлопні гази). В операційній фазі – суттєве зниження викидів забруднюючих речовин із неприємним запахом (аміак, сірководень, метилмеркаптан) завдяки впровадженню сучасних технологій зневоднення, стабілізації мулу або використанню захисних споруд/покриттів.
Водне середовище	Мінімізація ризику забруднення підземних та поверхневих вод. Реконструкція передбачає відновлення гідроізоляції (протифільтраційного екрану) майданчиків, що виключає просочування мулової води (фільтрату) в ґрунт. Також передбачається збір та повернення дренажної води назад на очисні споруди для повного циклу очищення.
Ґрунтове середовище	Ліквідація загрози транскордонного або локального забруднення ґрунтів та підстилаючих порід фільтратом мулових майданчиків. Запобігання підтопленню та замуленню прилеглих земельних ділянок завдяки влаштуванню надійних залізобетонних або плівкових бар'єрів та покращенню системи водовідведення.

Відходи	Оптимізація та зменшення обсягів утворення кінцевого відходу (зневодненого осаду стічних вод) за рахунок підвищення ефективності дренажу та сушіння. Зменшення площі, необхідної для довгострокового зберігання мулу, що дозволить раціональніше використовувати територію очисних споруд.
Біорізноманіття	В межах санітарно-захисної зони та промислового майданчика вплив на флору і фауну мінімальний. Запобігання аварійним витокам мулу захистить прилеглі екосистеми та водні об'єкти від евтрофікації (перенасичення біогенами), зберігаючи природне біорізноманіття регіону.
Навколишнє соціальне середовище	Значне покращення якості життя місцевого населення та санітарно-епідеміологічної ситуації завдяки ліквідації джерел неприємних запахів. Підвищення надійності роботи міської системи водовідведення, зменшення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних із переповненням чи руйнуванням старих мулових карт.

Очікуваними наслідками реалізації МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов’язане з утворенням відходів та управління ними. При цьому реалізація заходів зі створення об’єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об’єктів, а також експлуатація об’єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля.

Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об’єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД), за потреби.

Очікується, що реалізація МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров’я населення через прямі впливи на складові довкілля.

Очікуваними позитивними наслідками реалізації ДДП, сформовані у формі завдань МПУВ, це зокрема:

- вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами;
- вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами;
- підвищення обізнаності населення щодо управління побутовими та промисловими відходами, а також біовідходами тощо.

При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються.

За окремими видами відходів числові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття МПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи управління відходами, створення нових

та реконструкція об’єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання заходів МПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів МПУВ свідчить про пом’якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов’язаних з виконанням плану та досягненням цільових показників.

Реалізація заходів, передбачених МПУВ, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров’я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров’я населення є:

1) Вплив на атмосферне повітря.

В результаті реалізації МПУВ суттєвого впливу на атмосферне повітря не очікується, оскільки реалізація окремих заходів МПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих - до зменшення. Зокрема, розвиток системи збирання, перевезення та переробки відходів призведе до збільшення викидів, проте це в кінцевому підсумку не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів. Реалізація таких заходів МПУВ, як рекультивація, зменшення обсягів захоронення біовідходів, забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення відходів буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря.

Кумулятивно розвиток інфраструктури збирання та управління відходами в громаді не буде призводити до викидів в концентраціях, що перевищують ГДК;

2) Вплив на водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод за рахунок припинення експлуатації МВВ та їх рекультивації, забезпечення екологічно безпечного функціонування діючих МВВ.

3) Відходи.

Впровадження МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів їх розміщення у навколишньому середовищі.

4) Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Натомість, ймовірними позитивними наслідками реалізації заходів МПУВ є відновлення природних ландшафтів, раціональне використання земельних ресурсів, поліпшення структури земельного фонду. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих об’єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

Натомість, реалізація запропонованих МПУВ заходів сприятиме відновленню порушених земель та збільшенню біологічного різноманіття на територіях, де проведено біологічну рекультивацію.

6) Вплив на території Смарагдової мережі.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на території Смарадової мережі.

У МПУВ передбачено впровадження комплексних заходів, спрямованих на зменшення обсягів утворення відходів, покращення системи забезпечення належного екологічного моніторингу. Особлива увага приділяється мінімізації ризиків забруднення водних ресурсів та ґрунтів, що є критично важливим для підтримання екологічної стабільності в межах територій Смарагдової мережі.

7) Вплив на культурну спадщину.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини.

8) Вплив на здоров'я населення та інфраструктуру.

МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як реконструкції контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збирання відходів, сприятиме покращенню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Проте, можливе локальне формування такої загрози у місцях розміщення об'єктів інфраструктури управління відходами за умов порушення вимог щодо експлуатації таких об'єктів. Очікується, що реалізація МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення та покращення умов його життєдіяльності;

9) Екологічне управління, моніторинг та інше.

МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас, реалізація заходів МПУВ забезпечить доступ до оперативної інформації про стан системи управління відходами у процесі прийняття ефективних рішень, у сфері управління відходами.

10) Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації МПУВ пов'язані з удосконаленням системи управління відходами, створенням нових або реконструкцією існуючих об'єктів управління відходами, рекультивацією місць видалення відходів, які виведено з експлуатації.

Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення.

Послідовна узгоджена реалізація заходів МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території України роздільним збиранням відходів, із заходами зі створення комплексу з переробки побутових відходів створить синергійні ефекти у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня вилучення ресурсоцінних компонентів, повного вилучення небезпечних відходів зі складу ПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання - забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко- до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року сприятиме покращенню екологічної ситуації на території громади.

Оцінка та аналіз запланованих заходів МПУВ свідчить про пом’якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов’язаних з виконанням програми та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників МПУВ в поєднанні з всіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації МПУВ, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремо компоненту).

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація МПУВ потребує виконання значної кількості заходів, спрямованих на створення екологічно безпечного життєвого середовища громади.

З метою запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2033 року, відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та ДСП 173-96, передбачаються такі заходи:

1. Охорона атмосферного повітря та акустичний режим

- дотримання нормативних санітарно-захисних зон (СЗЗ) при проектуванні об'єктів управління відходами (пунктів збору, майданчиків сортування) з урахуванням рози вітрів та особливостей рельєфу прибережної зони Кам'янського водосховища.
- використання спеціалізованої техніки з герметичними кузовами для запобігання поширенню пилу та специфічних запахів (аміаку, сірководню), що критично для житлових засілених зон громади.
- оптимізація логістичних маршрутів сміттєвозів для зниження шумового та вібраційного навантаження на селитебні (житлові) зони міста Верхньодніпровськ та прилеглих сіл.
- створення захисних лісових насаджень навколо нових об'єктів інфраструктури відходів для природної бар'єрної фільтрації повітря та уловлювання пилу.

2. Захист водного середовища та підземних вод

- влаштування твердого водонепроникного покриття та замкнених систем збору й відведення фільтрату на всіх майданчиках збору й сортування відходів для повного виключення потрапляння забруднювачів у басейн річки Дніпро (Кам'янське водосховище) та річку Самоткань.
- організація відведення утворюваних рідких відходів та фільтрату на локальні очисні споруди (або безпосередньо на очисні споруди каналізації міста після їх реконструкції), що забезпечуватиме надійний захист водоносних горизонтів Придніпровського басейну.

• систематичний лабораторний моніторинг якості підземних (у контрольних свердловинах) та поверхневих вод у зонах впливу ліквідованих стихійних сміттєзвалищ, особливо в поймах та прибережних захисних смугах водних об'єктів.

3. Збереження ґрунтів та степових ландшафтів

• технічна та біологічна рекультивація несанкціонованих сміттєзвалищ, які історично утворилися в межах яружно-балкової мережі громади, для зупинки процесів лінійної ерозії, змиву ґрунтів та відновлення природного стану земель.

• організація компостування органічної (аграрної та харчової) фракції відходів, що дозволить суттєво зменшити обсяги захоронення сміття та отримати органічні добрива для потреб місцевого сільського господарства та благоустрою.

• впровадження суворого регламенту збору небезпечних відходів у складі побутових (хімічних джерел струму, ртутьвмісних ламп, електроніки) для запобігання токсичному зараженню важкими металами родючих чорноземів громади.

4. Технологічні заходи у сфері управління відходами

• оновлення контейнерного парку на сучасні закриті зразки з кришками, що унеможливлює рознесення легких фракцій відходів вітром (характерним для відкритих степових просторів Придніпровської височини) та унеможливлює доступ бродячих тварин і птахів.

• створення спеціалізованих пунктів прийому великогабаритних та будівельних відходів для недопущення їх нелегального скидання в лісосмуги, яри та на берегах річок.

• застосування мобільних подрібнювачів для переробки деревних залишків, гілля та агровідходів безпосередньо у місцях санітарного очищення зелених насаджень і розчищення чагарників.

5. Захист здоров’я населення та соціальні аспекти

• регулярний лабораторний контроль за станом атмосферного повітря, рівнем шуму та станом ґрунтів на межі СЗЗ об’єктів управління відходами, особливо поблизу житлової забудови та дитячих чи лікувальних закладів.

• забезпечення персоналу комунальних підприємств сфери управління відходами сертифікованими засобами індивідуального захисту, спецодягом та проведення обов'язкових регулярних медичних оглядів.

• проведення інформаційно-освітніх кампаній серед мешканців Верхньодніпровської громади щодо культури роздільного збору сміття, небезпеки спалювання опалого листя та залишків сухої рослинності.

6. Цифровізація та моніторинг

• створення та ведення інтерактивної карти (або інтеграція даних у ГІС громади) місць накопичення відходів та виявлених стихійних сміттєзвалищ для їх оперативного комунального усунення та покращення естетичного вигляду території.

• регулярне публічне звітування про екологічні показники та хід реалізації Місцевого плану через офіційні веб-ресурси Верхньодніпровської міської ради.

Очікувані результати:

- Мінімізація ризиків забруднення водної артерії – річки Дніпро (Кам'янського водосховища).
- Повне припинення практики нелегального спалювання побутових та інших видів відходів, ліквідація пожежонебезпечних осередків у плавнях та балках.
- Залучення у вторинний обіг до 30–40% корисних фракцій відходів (пластик, скло, папір, метал), що знизить логістичні витрати громади.
- Покращення загального санітарно-епідеміологічного стану території, зниження ризиків техногенно обумовлених патологій та підвищення інвестиційної та житлової привабливості Верхньодніпровщини.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки «Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади – були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади» з врахуванням системи управління відходами згідно з Регіональним планом управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року.

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи» – не розроблення «Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року».

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської **міської територіальної громади».**

Розроблення МПУВ сприятиме систематизації та ефективнішому контролю за управління відходами, що позитивно вплине на екологічний стан громади. Це дозволить зменшити обсяги утворення та захоронення відходів, підвищити рівень їх переробки та повторного використання, стимулювати впровадження сучасних екотехнологій. Такий підхід забезпечить раціональне використання ресурсів, знизить ризики забруднення ґрунтів, водних ресурсів і повітря, покращить здоров'я населення та загалом сприятиме сталому розвитку територіальної громади.

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи».

У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проект «Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій. За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в територіальній громаді.

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Ця альтернатива передбачає впровадження комплексної системи управління відходами, що включає роздільний збір, переробку, компостування органічних відходів, виробництво біогазу, а також зменшення обсягів відходів на джерелі утворення.

Альтернатива, що передбачає впровадження інтегрованої системи управління відходами (ISWM), не розглядається через кілька суттєвих причин. По-перше, українське законодавство наразі не містить конкретного визначення

чи документа, який би чітко регламентував впровадження ISWM. Відсутність правової бази робить цей підхід юридично невизначеним і ускладнює його інтеграцію в існуючу систему управління відходами.

Крім того, впровадження інтегрованої системи управління відходами потребує значних фінансових ресурсів та інвестицій, які можуть бути непосильними для місцевого бюджету.

Також важливим аспектом є необхідність активного залучення та навчання населення до нової системи управління відходами. Це включає зміну поведінки та звичок громадян, що може бути довготривалим процесом і вимагати великих зусиль на проведення освітніх кампаній.

Обґрунтування вибору Варіанту №1.

Варіант №1 відповідає обов'язковим для МПУВ нормативно-правовим вимогам щодо відповідності положенням та показникам, що визначені Законами України «Про управління відходами», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», Національним планом управління відходами до 2033 року, Регіонального плану управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року та відповідає основним потребам громади щодо управління відходами з врахуванням можливостей фінансування заходів.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами найсприятливішим варіантом буде затвердження проекту Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т. ч. ускладнення.

Зміст звіту про СЕО сформований відповідно до пункту 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З огляду на стратегічний характер проекту МПУВ на 10 років, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв’язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань МПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров’я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров’я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проекту МПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій - стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання

наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань МПУВ.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;

- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків воєнної агресії росії проти України на стан довкілля та здоров'я населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

– відсутність або обмежений доступ до даних на рівні населеного пункту з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

– обставини, пов'язані з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проекту МПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Стратегічна екологічна оцінка передбачає необхідність здійснення моніторингу наслідків впровадження Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Заходи з моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, здійснюються з урахуванням вимог постанови Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272 «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у МПУВ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки місцевого плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року наведені в таблиці 9.1.

Табл. 9.1

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами у Верхньодніпровській міській територіальній громаді

Індикатор виконання місцевого плану	Одиниця виміру	Періодичність*
Розділ І. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади		
Кількість підготовлених та оприлюднених моніторингових звітів з оцінки ефективності реалізації МПУВ	одиниць	щорічно

Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників виконкому Верхньодніпровської міської ради, суб'єктів господарювання щодо впровадження системи управління відходами	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	кількість сюжетів та публікацій в медіа, кількість розміщеної соціальної реклами та інше	щорічно
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. що біологічно розкладаються	кількість інформаційних кампаній, рейдів тощо	щорічно
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	одиниць	щорічно
Кількість і площа місць розміщення відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогам Закону	одиниць, га	щорічно
Обсяг відходів, на які поширюється розширена відповідальність виробника, введених в обіг	т	щорічно
Розділ ІІ. Управління побутовими відходами		
Охоплення населення послугами з управління побутовими відходами	%	щорічно
Охоплення населення роздільним збиранням побутових відходів	%	щорічно
Обсяг утворених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяги видалених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг роздільно зібраних побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг зібраних змішаних побутові відходів	тис.тонн	щорічно
Відсоток охоплення населення послугами управління побутовими відходами	%	щорічно
Кількість зібраних побутових відходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Частка роздільно зібраних побутових відходів у загальній масі побутових відходів	%	щорічно
Кількість придбаного обладнання, спецтехніки для збирання транспортування та складування побутових відходів	одиниць	щорічно
Кількість пунктів, контейнерів для роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, у т.ч. небезпечних у складі побутових	одиниць	щорічно
Обсяг побутових відходів, що відновлені на об'єктах з оброблення та видалення таких відходів	тис.тонн	щорічно
Зменшення загального обсягу відходів, що видаляються на полігони	%	щорічно
Проведення рекультивації сміттєзвалищ і полігонів відходів	га	щорічно
Розроблення плану/програми із проведення моніторингу полігонів	одиниць	щорічно
Ліквідація стихійних сміттєзвалищ	одиниць	щорічно
Кількість складених адміністративних протоколів за порушення у сфері благоустрою, у т.ч. у сфері управління відходами	одиниць	щорічно
Розділ ІІІ. Управління відходами промисловості та відходами видобувної промисловості		
Кількість розроблених планів:	одиниць	щорічно

	- управління відходами підприємств		
	Кількість отриманих дозвільних документів у сфері управління відходами (дозволів, ліцензій, висновків з оцінки впливу на довкілля тощо)	одиниць	щорічно
	Обсяг утворених промислових відходів	тис.тонн	щорічно
	Обсяг відновлених промислових відходів та відходів видобувної промисловості	тис.тонн	щорічно
	Обсяг видалених промислових відходів та відходів видобувної промисловості	тис.тонн	щорічно
	Частка відходів, що захоронюється від загального обсягу утворених відходів	%	щорічно
	Частка оброблених до утворених відходів	%	щорічно
	Збільшення обсягів повторного використання та оброблення відходів	%	щорічно
	Кількість створених/модернізованих об'єктів оброблення відходів промисловості	одиниць	щорічно
	Кількість проведених комплексних досліджень та впроваджених існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій управління промисловими відходами	одиниць	щорічно
	Розділ IV. Управління відходами будівництва і знесення та відходами руйнувань		
	Обсяг утворених відходів будівництва та знесення і відходів від руйнувань	тонн	щорічно
	Обсяг відновлених відходів будівництва та знесення і відходів від руйнувань	тонн	щорічно
	Обсяг видалених відходів будівництва та знесення і відходів від руйнувань	тонн	щорічно
	Розділ V. Управління медичними відходами		
	Кількість облаштованих місць для тимчасового зберігання та оброблення медичних відходів	одиниць	щорічно
	Обсяг утворених медичних відходів за окремими категоріями	тонн	щорічно
	Кількість укладених договорів з суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами, щодо управління медичними відходами	одиниць	щорічно
	Розділ VI. Управління транспортними засобами, знятими з експлуатації		
	Кількість транспортних засобів, знятих з експлуатації	одиниць	щорічно
	Розділ VII. Управління відходами мастил (олив) та шин		
	Обсяг утворених мастил (олив)	тонн	щорічно
	Обсяг відновлених мастил (олив)	тонн	щорічно
	Обсяг видалених мастил (олив)	тонн	щорічно
	Обсяг утворених шин	тонн	щорічно
	Обсяг відновлених шин	тонн	щорічно
	Обсяг видалених шин	тонн	щорічно
	Розділ VIII. Управління осадом стічних вод		
	Кількість утворених осадів стічних вод	тис.тонн	щорічно
	Кількість використаних осадів стічних вод на проведення заходів з рекультивації земель та заходів з пилопридушення	тис.тонн	щорічно
	Розділ IX. Управління біовідходами		
	Обсяг утворених біовідходів	тис.тонн	щорічно
	Кількість зібраних біовідходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
	Створення об'єкту для компостування біовідходів, у т.ч. відходів зелених насаджень	одиниць	щорічно
	Кількість домогосподарств, які здійснюють домашнє компостування	одиниць	щорічно

Примітка:

** за окремими індикаторами виконання місцевого плану, щорічне їх визначання здійснюється після упровадження конкретних заходів, наприклад із роздільного збору відходів*

Ключовими показниками моніторингу визначено: кількість і площу несанкціонованих звалищ та швидкість реагування на їх виявлення; випадки загорянь відходів; звернення населення щодо запахів і санітарного стану; рівень охоплення населення послугами з управління відходами; обсяги відходів за основними операціями; стан контейнерних майданчиків. За можливості передбачається контроль окремих показників якості води та ґрунтів у точках підвищеного ризику.

Індикатори, наведені у таблиці 9.1, є основними показниками моніторингу реалізації МПУВ. Для комплексної оцінки впливу на довкілля під час здійснення моніторингу також використовуються наявні дані державного моніторингу атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод та ґрунтів.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля під час здійснення моніторингу додатково враховуються показники, що характеризують стан атмосферного повітря, поверхневих і підземних вод та ґрунтів у межах громади. Базовими значеннями таких показників є їх фактичний стан на момент затвердження документа державного планування, а оцінка здійснюється шляхом порівняння з показниками, отриманими у наступні періоди спостережень. За наявності відповідних даних визначаються базові та цільові значення таких показників на плановий період, що дає можливість своєчасно виявляти тенденції погіршення чи поліпшення стану довкілля та оцінювати ефективність заходів МПУВ.

Збір відповідної інформації здійснюватиметься із залученням даних державного моніторингу довкілля та результатів досліджень уповноважених органів і установ; у разі виявлення негативної динаміки застосовуються заходи реагування, передбачені цим розділом.

Для кожного показника визначаються джерела даних, періодичність збору інформації, відповідальні органи та порядок дій у разі виявлення негативної динаміки. Такий підхід забезпечує своєчасне реагування на потенційні загрози, підвищує прозорість реалізації МПУВ і відповідає вимогам законодавства у сфері стратегічної екологічної оцінки.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання проекту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- оцінка потреб у фінансуванні;
- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – наведений в проекті МПУВ.

2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) – один раз на рік.

3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання – згідно з таблицею 9.1.

4. Методи визначення кожного із показників – статистичні методи.

5. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров’я населення – аналіз статистичних даних, результатів моніторингових спостережень, матеріалів перевірок, звернень населення, даних про стан довкілля та показників виконання МПУВ.

6. Оприлюднення результатів моніторингу – замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування.

У разі виявлення під час моніторингу негативних наслідків для довкілля або здоров'я населення, які не були передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку, замовник забезпечує проведення аналізу причин їх виникнення, оцінку масштабів та потенційних ризиків таких наслідків, а також розроблення та впровадження відповідних коригувальних заходів.

До таких заходів можуть належати уточнення або перегляд окремих заходів МПУВ, посилення природоохоронних вимог до об'єктів інфраструктури управління відходами, проведення додаткових досліджень стану компонентів довкілля, запровадження додаткових моніторингових спостережень, а також інші заходи, спрямовані на запобігання, зменшення або усунення виявлених негативних наслідків.

Відповідальними за здійснення моніторингу є Замовник із залученням суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, територіальних органів державної влади та інших установ, що володіють відповідною інформацією.

Інформація про результати моніторингу, виявлені негативні наслідки та заходи реагування підлягає оприлюдненню на офіційному веб-сайті Верхньодніпровської міської ради та внесенню до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки відповідно до вимог законодавства.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров’я населення (за наявності)

Даний розділ не розглядається, адже зважаючи на географічне положення Верхньодніпровської міської територіальної громади та характер планованої діяльності, транскордонні наслідки реалізації проектних рішень ДДП для довкілля прикордонних територій, у тому числі здоров’я населення, не очікуються.

Аналіз проектних рішень МПУВ свідчить про відсутність ризиків для навколишнього середовища та здоров'я населення сусідніх країн, що підтверджується відсутністю факторів, які могли б призвести до забруднення повітря, водних ресурсів або ґрунтів за межами національної території.

Таким чином, транскордонні екологічні наслідки реалізації проекту МПУВ не очікуються

11. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію

1. Верхньодніпровська міська територіальна громада продукує відходи. Ускладнює екологічну ситуацію відсутність системи перероблення побутових відходів.

2. Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров'я населення, збільшення обсягів їх збирання та перероблення, й зменшення обсягів захоронення відходів.

3. Цілі МПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях.

4. Реалізація МПУВ не призведе до появи нових негативних наслідків для довкілля. Реалізація багатьох цілей сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації в громаді.

5. Ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

6. Для нейтралізації, зменшення та пом'якшення можливих короткочасних негативних наслідків виконання цілей та завдань МПУВ передбачено здійснення низки заходів, які матимуть позитивний вплив на компоненти довкілля.

7. Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення МПУВ та громадськістю, враховані під час розробки МПУВ.

Моніторинг наслідків виконання МПУВ для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272).

Розробка Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Метою Місцевого плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами у Верхньодніпровській міській територіальній громаді та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Місцевий план управління відходами розроблено строком на 10 років.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Місцевого плану управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація МПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров'я населення.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення громадського простору, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу відходів на довкілля, забезпечуватиме сталий розвиток Верхньодніпровської громади як екологічно безпечної громади з питань ефективного управління відходами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
3. Закон України «Про управління відходами»
4. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про екологічну мережу України»
6. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»
7. Закон України «Про основи містобудування»
8. Закон України «Про охорону земель»
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
10. Закон України «Про рослинний світ»
11. Закон України «Про землеустрій»
12. Постанова від 01.08.2006 № 1045 Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах
13. Постанова від 05.12.2023 № 1278 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами

Кодекси України

14. Земельний кодекс України
15. Кодекс цивільного захисту України
16. Водний кодекс України
17. Лісовий кодекс України

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

18. ГБН «Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування» (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 № 14)
19. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01.08.1996 № 239)
20. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18.12.2002 № 476)
21. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145)
22. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173)
23. ДСТУ 3587:2022 Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги. Вимоги до експлуатаційного стану
24. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»

25. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»

26. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відході (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170)

27. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 № 165)

28. Порядок розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57)

29. Правила експлуатації об'єктів управління побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196)

30. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435)

31. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.06.2023 № 489)

32. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01.12.2017 №316)

33. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держитлокомунгоспу України від 17.05.2005 № 76)

34. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105)

35. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07.12.2020 №297)

36. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвику громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130)

37. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.2.2012 № 54)

38. Технічні правила ремонту і утримання міських вулиць та доріг КТМ 204 України 010-94 (Наказ Держжитлокомунгоспу України від 27.12.1994)

39. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України (наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226)

40. Правила розроблення робочих проєктів землеустрою (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86)

41. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 1
42. Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ МВС України від 20.12.2014 № 1417)
43. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування
44. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму
45. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3
46. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об`єктів будівництва. Загальні вимоги
47. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків
48. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення
49. ДБН В.2.5-74 2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
50. ДБН В.2.5-75 2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1
51. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій

Методичні рекомендації

52. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу твердих побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16.02.2010 №39)
53. Методичні рекомендації з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 7.6.2010 №176)
54. Методичні рекомендації з прибирання території об’єктів благоустрою населених пунктів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 07.07.08 № 213)
55. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23.12.2010 № 470)
56. Методичні рекомендації із формування громадської думки щодо екологобезпечного управління побутовими відходами (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16.2.2010 № 38)

Стратегії, програми, плани

57. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

58. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

59. Регіональний план управління відходами у Дніпропетровській області до 2034 року

60. Стратегія розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року, затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 07 серпня 2020 року № 539-21/VII (зі змінами)

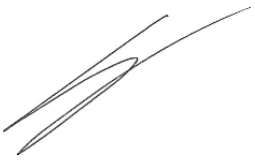
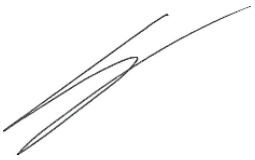
61. Комплексна програма екологічної безпеки та запобігання змінам клімату Дніпропетровської області, що діє на період 2025–2027 років

62. Стратегія розвитку Верхньодніпровської міської територіальної громади (актуальна редакція)

63. Програма комплексного відновлення території Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району Дніпропетровської області

64. Розпорядження голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації від 14.07.2026 № Р-308/0/3-26 "Про затвердження Операційного плану заходів на 2026 - 2028 роки з реалізації Стратегії сприяння реалізації прав і можливостей осіб, які належать до ромської національної меншини, в українському суспільстві на період до 2030 року у Дніпропетровській області"

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Назва проекту	Посада	Ініціали, прізвища	Підпис
Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування (ДДП) «Місцевий план управління відходами Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року»	Директор	Бота О.В.	
	Інженер-проектувальник	Бота О.В.	
	Еколог	Бартосевич Р-І.В.	

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

вул. Лабораторна, 69, м. Дніпро, 49000, тел. (096) 512-94-24,
email: ecology@adm.dp.gov.ua, код ЄДРПОУ 38752461

Товариство з обмеженою
відповідальністю "Компанія
"Центр ЛТД"

email: seo@center-ltd.com.ua

Про розгляд запиту
на інформацію

У відповідь на запит на інформацію від 19.05.2026 № 1-1/175-26, зареєстрований в департаменті 19.05.2026 за № 13/0/263-26, у межах компетенції повідомляємо.

Відповідно до статті 1 Закону України "Про доступ до публічної інформації" (далі – Закон) публічна інформація – це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених Законом.

Запит на інформацію – це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні (частина перша статті 19 Закону).

Отже, публічна інформація має зокрема такі ознаки: готовий продукт інформації, який отриманий або створений лише в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством; заздалегідь відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація.

Таким чином, запит на інформацію підлягає частковому задоволенню шляхом надання наступної інформації.

Так, за опрацюванням наявних в департаменті картографічних матеріалів на території Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району розташовані створені (оголошені) об'єкти природно-заповідного фонду:

Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Департамент екології та природних ресурсів ДОДА
Вих.№ 3-1734/0/261-26 від 25.05.2026

лісовий заказник загальнодержавного значення "Велика Западня", створений постановою Ради Міністрів УРСР від 28.10.1974 № 500 "Про створення державних заказників в Українській РСР";

ботанічна пам'ятка природи загальнодержавного значення "Урочище Паськове", затверджена розпорядженням Ради Міністрів УРСР від 14.10.1975 № 780-р "Про доповнення списку пам'яток природи республіканського значення, що беруться під охорону держави";

ботанічні заказники місцевого значення "Урочище балка Глибока", "Урочище балка Дурна" та "Урочище балка Гостра", створені відповідно до рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради депутатів трудящих від 21.07.1977 № 473 "Про створення державних заказників дикорослих лікарських рослин";

ботанічний заказник місцевого значення "Урочище балка Климова", створений відповідно до рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради депутатів трудящих від 21.07.1977 № 473 "Про створення державних заказників дикорослих лікарських рослин" (зі змінами);

ландшафтні заказники місцевого значення "Домотканські валуни" та "Мости", створені відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 15.03.2013 № 418-18/VI "Про створення об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення";

лісовий заказник місцевого значення "Балка Парна", створений відповідно до рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради народних депутатів від 17.12.1990 № 469 "Про мережу територій та об'єктів природно-заповідного фонду області";

заповідне урочище місцевого значення "Горіховий сад", створений відповідно до рішення виконавчого комітету Дніпропетровської обласної ради народних депутатів від 09.10.1979 № 568 "Про створення державних заказників, охорону не мисливських птахів, рідкісних та зникаючих дикорослих та лікарських видів рослин".

Вищевказані об'єкти природно-заповідного фонду входять до складу природно-заповідного фонду України, охороняються як національне надбання щодо яких встановлюється особливий режим охорони, відтворення й використання.

Разом з тим, в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району відповідно до рішення Дніпропетровської обласної ради від 24.03.2017 № 176-8/VII "Про затвердження проекту схеми формування екологічної мережі Дніпропетровської області" (далі – Схема) знаходяться ключові території екомережі Кам'янського (раніше Верхньодніпровського) району:

ключові території національного значення "Домоткань-Самотканський", "Мишуринорізький", "Сурський";

ключові території регіонального значення "Бородаївські байраки", "Лихівський", "Мости".

Додатково ознайомитись зі змістом відповідного рішення та з картографічними матеріалами Схеми можливо на офіційному вебсайті

Дніпропетровської обласної ради (https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia/sklikannia-7/viii-session/176-8vii/).

Звертаємо увагу, що згідно з вимогами статті 6 Закону України "Про екологічну мережу України" включення територій та об'єктів до переліку територій та об'єктів екомережі не призводить до зміни форми власності і категорії земель на відповідні земельні ділянки та інші природні ресурси, їх власника чи користувача. Власники і користувачі територій та об'єктів, включених до переліків територій та об'єктів екомережі, зобов'язані забезпечувати їх використання за цільовим призначенням.

Крім того, в межах зазначеної громади наявні території Смарагдової мережі. Смарагдова мережа (Emerald Network) – мережа природоохоронних територій, створена задля збереження видів та оселищ, які потребують охорони на загальноєвропейському рівні. Ознайомитись з інформацію про території Смарагдової мережі можливо за посиланням: http://emerald.eea.europa.eu/.

Разом з тим, у формі запиту на інформацію бажаєте отримати відомості щодо резервування цінних для заповідання територій в межах Верхньодніпровської міської територіальної громади Кам'янського району, які не можуть бути повністю охоплені інформацією, що задокументована на відповідних носіях, отримана або створена в процесі виконання департаментом своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, що не підпадає під ознаки публічної інформації відповідно до статті 1 Закону.

Так, згідно зі статтею 186 Земельного кодексу України технічна документація із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів погоджується користувачами земельних ділянок державної, комунальної власності, структурним підрозділом відповідної обласної державної адміністрації у сфері охорони навколишнього природного середовища та затверджується органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування, що здійснює розпорядження земельними ділянками відповідно до повноважень, визначених статтею 122 цього Кодексу.

За даними системи електронного документообігу "ДОК ПРОФ", що застосовується для реєстрації документів в департаменті, та в межах можливостей критеріїв пошуку, розпорядження голови облдержадміністрації про надання дозволу на розроблення технічної документації із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів в частині земель державної власності, про її затвердження, а також листи департаменту про погодження технічної документації із землеустрою щодо резервування цінних для заповідання територій та об'єктів в межах території вищевказаної громади, не ідентифіковано.

Враховуючи вищенаведене, повідомляємо про відмову у задоволенні запиту на інформацію у цій частині на підставі пункту 1 частини 1 статті 22 Закону.

Відповідно до вимог пункту 4 частини четвертої цієї статті зазначаємо, що відмова у задоволенні запиту на інформацію може бути оскаржена запитувачем у порядку, передбаченому статтею 23 Закону.

Що стосується надання інформації про належність території громади до територій водно-болотних угідь міжнародного значення, біосферних резерватів програми ЮНЕСКО "Людина і біосфера", об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, запит на інформацію в цій частині, відповідно до частини третьої статті 22 Закону України "Про доступ до публічної інформації" направлено належному розпоряднику – Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України.

Про результати розгляду буде повідомлено вказаним вище органом у передбачені цим Законом строки.

Директор департаменту Яна НАУМЕНКО

Лілія Пошивай 096-512-94-24

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

пр. Олександра Поля, 2, м. Дніпро, 49000 тел.(факс) 742-87-62, e-mail guoz@adm.dp.gov.ua, http://dozdniprooda.com.ua/, код ЄДРПОУ 33769381

ТОВ «Компанія Центр ЛТД»

Про надання інформації

Департамент охорони здоров'я обласної військової адміністрації на лист від 19 травня 2026 року № 1-1/176-26, зареєстрований в департаменті 20 травня 2026 року за № 3676/0/28-26 щодо стану здоров'я населення на території Верхньодніпровської міської територіальної громади за останні 3 роки, повідомляє.

Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до Положення про департамент охорони здоров'я Дніпропетровської обласної державної адміністрації у новій редакції, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації від 16 липня 2025 року № Р-336/0/3-25 департамент охорони здоров'я Дніпропетровської обласної державної адміністрації здійснює організаційне і методичне керівництво роботою закладів охорони здоров'я комунальної форми власності з питань надання лікувально-профілактичної допомоги населенню Дніпропетровської області.

Разом з тим, надаємо лист КНТ «Дніпропетровський обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» ДОР» від 25 травня 2026 року № 553/02-09/05 (додається), що містить наявну інформацію щодо стану здоров'я населення на території Верхньодніпровської міської територіальної громади Дніпропетровської області за останні 3 роки.

Додаток: на 1 арк., в 1прим.

Директор департаменту Налія ДІРЯВКА

Ірина Покрова 742 87 62

№ 4094/0/29-26 від 26.05.2026

ДОДАТОК Б

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР МЕДИЧНОЇ СТАТИСТИКИ" ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ"

вул. Новосільна, 1, м. Дніпро, 49000, тел.: (056) 722-24-12, 722-24-36, 722-24-61
e-mail: rphc_dpr@statinfo.com.ua, код згідно з ЄДРПОУ 01985110

23.05.2026 № 553/02-19/05 На № 3676/0/28-26 від 20.05.2026 р.

Директору департаменту охорони здоров'я Дніпропетровської обласної військової адміністрації
Надії ДИРЯВІЦІ

На доручення департаменту охорони здоров'я Дніпропетровської обласної військової адміністрації від 20 травня 2026 року № 3676/0/28-26 в межах своєї компетенції надаємо наявну інформацію щодо захворюваності населення Верхньодніпровської міської територіальної громади Дніпропетровської області, отриману від спеціалізованих служб при формуванні обласного довідника "Показники здоров'я населення та діяльності закладів охорони здоров'я Дніпропетровської області за 2023 – 2025 р.":

Рік / Розподіл за патологією	2023	2024	2025
Захворюваність на туберкульоз (усі форми) на 100 тис. населення	36.0	61.7	30.9

Інформація щодо показників здоров'я населення не передбачена статистичною звітністю у зв'язку з припиненням збору форми № 12 "Звіт про захворювання, зареєстровані у хворих, які проживають у районі обслуговування лікувально-профілактичного закладу за 20__ рік", яка скасована наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04 жовтня 2018 року № 1802 "Про затвердження Змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 10 липня 2007 року № 378".

В.о. директора Наталія ГАРМАШ

вик. Сайко, УРІНКО 099 086 04 54

ДОДАТОК В

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ, ТУРИЗМУ, НАЦІОНАЛЬНОСТЕЙ І РЕЛІГІЙ

вул. Ливарна, 10, м. Дніпро, 49044, тел. (056) 732 48 99, факс (056) 732 48 99,
e-mail: culturedoda@adm.dp.gov.ua , Код ЄДРПОУ 38530952

ТОВ "Компанія "Центр ЛТД "

Про надання інформації

У відповідь на лист від 19.05.2026 № 1-1/174-26, зареєстрований в управлінні культури, туризму, національностей і релігій облдержадміністрації 20.05.2026 за № 569/0/160-26, про надання інформації щодо наявності об'єктів культурної спадщини, об'єктів всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, інших охоронних об'єктів, культурних цінностей і територій для процедури стратегічної екологічної оцінки документу державного планування "Місцевий план управління відходами на території Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року", повідомляємо.

Частиною 2 статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

На території Верхньодніпровської територіальної громади на державному обліку перебуває 429 об'єктів культурної спадщини, які мають статус пам'яток культурної спадщини за категорією місцевого значення, з них за видами: археологія – 375 об'єктів, історія – 41 об'єкт, архітектура – 13 об'єктів.

Згідно із статтею 1 Закону України "Про Державний земельний кадастр" об'єкти культурної спадщини є режимоутворюючими об'єктами, під якими та навколо яких встановлюються обмеження у використанні земель.

Землі, на яких розташовані пам'ятки, належать до земель історико-культурного призначення, включаються до державних земельних кадастрів, планів землекористування, проєктів землеустрою, іншої проєктно-планувальної та містобудівної документації, згідно із статтею 34 Закону України "Про охорону культурної спадщини" та статтею 53 Земельного Кодексу України.

З метою захисту пам'яток від несприятливих антропогенних впливів навколо них встановлюються зони охорони пам'яток із забороною діяльності, що шкідливо впливає або може вплинути на додержання режиму використання

Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Управління культури, туризму, національностей і релігій
Вих.№ 1260/0/161-26 від 01.06.2026

таких земель, відповідно до вимог статті 32 Закону України "Про охорону культурної спадщини" та статті 54 Земельного Кодексу України.

Статтею 54[1] Земельного кодексу України визначено, що обмеження у використанні земель у межах території пам'ятки культурної спадщини, зон охорони поширюються на усі розташовані в межах цих територій та об'єктів землі незалежно від їх цільового призначення.

Межі та режими використання територій та зон охорони пам'яток визначаються згідно із статтями 14[1] та 32 Закону України "Про охорону культурної спадщини".

Відповідно до статті 3, частини другої статті 6 Закону України "Про охорону культурної спадщини" спеціально уповноваженим органом охорони культурної спадщини, який згідно з повноваженнями забезпечує виконання цього закону, інших нормативно-правових актів про охорону культурної спадщини; дотримання режиму використання пам'яток місцевого значення, їх територій, зон охорони; укладення охоронних договорів на пам'ятки в межах повноважень, делегованих органом охорони культурної спадщини вищого рівня, надання висновків щодо відповідних програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках місцевого значення та в зонах їх охорони, а також програм та проектів, реалізація яких може позначитися на стані об'єктів культурної спадщини на відповідній території, є виконавчий орган міської ради – відділ з гуманітарних питань Верхньодніпровської міської ради.

Виконуюча обов'язки
начальника управління Світлана СВІТЛІЧНА

Губіна
732-49-01

ДОДАТОК Г

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ,
ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
Мінекономіки

вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, тел. (044) 200-47-53, факс (044) 253-63-71,
e-mail: meconomy@me.gov.ua, сайт: www.me.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37508596

від _____ 20__ р. № _____ На № 01-1/175-26 від 19.05.2026 р.

ТОВ «Компанія «Центр ЛТД»

seo@center-ltd.com.ua

Про надання інформації

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України розглянуло лист щодо надання інформації для підготовки Стратегічної екологічної оцінки документу державного планування «Місцевий план управління відходами на території Верхньодніпровської міської територіальної громади до 2034 року» та повідомляє.

Інформація щодо місцерозташування водно-болотних угідь міжнародного значення розміщена на сайті Рамсарської конвенції за посиланням https://www.ramsar.org/wetland/ukraine та щодо місцерозташування біосферних резерватів ЮНЕСКО, які створені відповідно до програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» знаходиться за посиланням: https://www.unesco.org/en/mab/map?hub=66369.

Заступник Міністра Олександр КРАСНОЛУЦЬКИЙ

Остапченко 206-25-87

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД
Підписувач **Краснолуцький Олександр Васильович**
Сертифікат 04AF212836405D99040000006D603D00562AEE00
Дійсний з 09.02.2026 0:00:00 по 08.02.2028 23:59:59

Мінекономіки
6001-09/52439-07 від 04.06.2026